

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Трећу рату једнократне помоћи у износу од 4.000 динара примиће око 475.000 пензионера чија су примања нижа од 15.000 динара

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

ТРЕЋА РАТА ПОМОЋИ ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

СВЕТСКИ ДАН ЗДРАВЉА 2013.

Контролишите крвни притисак

Сваког 7. априла, већ 65 година, обележава се Светски дан здравља, чиме се прославља годишњица од оснивања Светске здравствене организације. За тему се сваке године бира један кључни здравствени проблем који има велики значај за људе широм планете.

У фокусу овогодишњег Светског дана здравља је глобални проблем високог крвног притиска, тј. хипертензије. Према подацима СЗО, он доводи до преко девет милиона смртних случајева годишње, укључујући и око половине свих смртних случајева због болести срца и можданог удара. Иако утиче на сваку трећу одраслу особу широм света, углавном остаје скривен. Многи људи не знају да имају висок крвни притисак, јер он не изазива увек симптоме.

Хипертензија се дијагностификује ако мерења у различитим приликама упорно показују да је крвни притисак 140/90 mmHg или виши. Висок крвни притисак може да доведе до срчаног и можданог удара, као и других озбиљних здравствених проблема. Може проузроковати отказивање рада бубрега, слепило, пуцање крвних судова и оштећење мозга.

Истраживања су показала да висок унос соли доводи до повишеног крвног притиска, и то у свим старосним групама. Иако је овај есенцијални минерал неопходан да би наше тело функционисало, људи у европском региону конзумирају превише натријума, као дела соли, што се данас сматра једним од водећих фактора ризика од незаразних болести. Навикавању на слан укус посебно су подложна деца, што може подстаћи повећану потребу за високо сланим производима и иницирати доживотне навике када је унос соли у питању, те знатно повећати ризик од хипертензије и кардиоваскуларних болести.

Добра вест јесте да је хипертензију могуће и спречити и лечити. Контрола високог крвног притиска, заједно са другим факторима ризика, као што су дијабетес и дуван, главни је начин да се спрече срчани и мождани удар. Рано откривање је кључно, зато сви одрасли треба редовно да мере крвни притисак. Иако су некада лекови

неопходни, многим људима је за контролу крвног притиска довољна промена начина живота. Ризик од развоја хипертензије може се свести на минимум смањивањем уноса соли (препоручени ниво је пет грама дневно за одрасле), уравнотеженом исхраном, избегавањем штетне употребе алкохола, редовним вежбањем, одржавањем здраве телесне тежине и избегавањем дувана.

„Скривена“ со

Прво што нам падне на памет када помислимо на намирнице са највише соли, јесу чипс и остале слане грицкалице. Међутим, веома је важно обратити пажњу и на тзв. скривену со. Истраживање британских здравствених стручњака показало је да је 77 одсто особа несвесно да путем хлеба и житних пахуљица уносе више соли него преко популарних грицкалица. Путем производа који садрже житарице уносимо чак 35 одсто соли, затим следи месо са 26 процената, док су на трећем месту млеко и млечни производи са осам одсто уноса соли. Дакле, треба имати на уму да највећи унос соли не мора бити преко хране која садржи највише соли, већ и преко оне коју највише једемо.

Цивилно друштво има важну улогу у скретању пажње и подизању свести о значају контроле повишеног крвног притиска, док индустрија може допринети решењу овог проблема, на пример, смањењем количине соли у прерађеној храни и тако што ће основну дијагностику и лекове учинити приступачнијима.

В. Кадиф

ОКРУГЛИ СТО САВЕЗА САМОСТАЛНИХ СИНДИКАТА СРБИЈЕ О ЗАКОНУ О РАДУ

Могуће измене до краја године

Да бисмо добили закон којим ће сви бити задовољни, потребно је приближити различите ставове и мишљења, а да ли ће се у томе успети, зависиће и од политичке и људске воље

До краја године у Скупштини Србије требало би да се разматра и усвоји Предлог измена и допуна Закона о раду којим ће бити усклађени интереси запослених, послодаваца, државе и Европске уније, односно међународне заједнице, рекао је др Јован Кркобабић, потпредседник Владе Србије и министар рада, запошљавања и социјалне политике, на округлом столу „Шта добијамо изменама Закона о раду“, који је крајем марта организовао Савеза самосталних синдиката Србије (СССС) уз подршку Фондације „Фридрих Еберт“.

– Постојећи Закон о раду мора се изменити и допунити у интересу радничке класе. Ако радници не буду радили и ако њихови односи не буду правно регулисани на начин који им даје сигурност, ми нећемо постићи задовољавајуће резултате. Не можемо очекивати да ће нови закон бити идеалан, али радна група која ће бити допуњена новим стручним људима учиниће све да закон добије што објективнију слику онога што је потребно да би систем функционисао на прави начин. Да бисмо добили закон који ће донекле задовољити све, потребно је приближити различите ставове и мишљења, а да ли ће се у томе успети, зависиће и од политичке и људске воље и свести о потреби да се уз заједничке жртве учини један корак напред. Није циљ усвајање било каквих правних импровизација, већ јасног документа који се неће ускоро мењати, него ће бити примењив и одржив. Истовремено, треба водити рачуна да се усагласе сложени интереси четири интересне сфере: државе, синдиката, послодаваца, ЕУ и међународне заједнице. Евидентно је да постоји и политичка воља да се проблем реши. Реч је о изузетно сложеној материји јер сваки закон носи субјективитет онога ко га прави и чије интересе треба да брани, али уз нешто уступака

Исплата треће рате помоћи за пензионере

– Трећа рата једнократне помоћи за пензионере чије су пензије ниже од 15.000 динара биће исплаћена у понедељак, 1. априла – изјавио је за „Глас осигураника“ Јован Кркобабић, потпредседник Владе Србије и министар рада, запошљавања и социјалне политике.

Укупан износ једнократне помоћи је 16.000 динара и, по одлуци Владе, исплаћује се у четири једнаке рате по 4.000 динара. Прва рата за 475.731 пензионера исплаћена је у септембру прошле године, а друга у децембру. За две исплате из буџета издвојено је око четири милијарде динара. Г. О.

могуће је постићи резултат прихватљив за све четири поменуте групе – нагласио је потпредседник Владе Србије и министар Јован Кркобабић.

Председник Савеза самосталних синдиката Србије, Љубисав Орбовић, подсетио је да је садашњи Закон о раду донет 2005. и нагласио да се обично измене закона о раду чине у првој години владе, да би јавност на њих заборавила у следеће три године.

– Шта добијамо изменама Закона о раду, да ли су то нова радна места, стране инвестиције, боља заштита радника,

редовнија исплата зарада, колективни уговори, или само већи профит послодаваца. Нема званичних предлога о томе шта би се мењало, бар их Синдикат још нема, али је јасно да радно законодавство не може осам година да функционише без промена – нагласио је Орбовић.

Председник ССССС је указао на то да се новим законом предвиђа да се отпремнине исплаћују само за период који је запослени провео код последњег послодавца. Он је указао и на потребу за флексибилним запошљавањем, али га је и оценио

као погубно за млађе људе, јер они неће имати сигурност и биће зависни од послодаваца.

Потпредседник ССССС, Његош Потежица, истакао је да је циљ новог закона да се обезбеде бољи услови рада, уз већи профит послодаваца и средства за државу, и заложено се за заштиту трудница, породилца и мајки са децом са посебним потребама. Председник Фондације „Фридрих Еберт“ у Србији, Михаел Ерке, посебно је истакао флексибилни модел запошљавања и указао да је пред Србијом да се одлучи на који ће модел да се угледа – скандинавски, англосаксонски, континентални или на комбинацију ових модела, али је нагласио да закон у сваком случају мора максимално да заштити запослене без оволике флексибилности законских одредби.

– Од 2005. године Закон о раду, сем мањих измена 2009, није имао скоро никакве промене, али сада је тренутак да се изврше одговарајуће измене и допуне, јер постоји позитивна енергија која може да буде додатни подстрек да се сви социјални партнери уједине око ове идеје – нагласио је Зоран Мартиновић, државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике.

Представник Уније послодаваца Србије, Небојша Атанацковић, рекао је да су радници у Србији често робови послодаваца, а послодавци „осуђени на раднике“, пошто је тешко раскинути уговор о раду, а то је и један од разлога што послодавци не запошљавају већи број радника.

Према речима професора др Зорана Ивошевића, изменама и допунама Закона о раду мора се приступити озбиљно и одговорно како би се добио закон са јасним одредбама и дефиницијама. Да би се то постигло, објаснио је Ивошевић, у израду предлога измена и допуна Закона потребно је да се укључе стручњаци из те области.

В. Анастасијевић

РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРИВРЕМЕНИХ РЕШЕЊА О ПЕНЗИЈИ

Узроци и објективни и субјективни

Због реалне потребе да већи број осигураника на време добије решење о пензији, приоритет Фонда ПИО је доношење привремених решења о пензијама у односу на доношење коначних решења за кориснике пензија који већ имају привремено решење

Када се пореди број донетих решења у РФ ПИО у 2011. и у 2012. години, види се да и при знатно повећаној активности запослених у Фонду и даље у приличној мери постоји проблем доношења коначних решења, односно да су разлози за доношење привремених решења претежно објективне природе, и да на њих не утиче ни Фонд, а ни корисник права. Наиме, у 2011. је поднето 134.899 захтева за пензије, а донето је, ако се рачунају и нерешени захтеви из 2010. године, 142.352 решења, односно по 99.771 је утврђено право на пензију. Такође, у 2012. поднето је 282.600 захтева за пензије (109 одсто више), а донето је 287.515 (102 одсто више) решења рачунајући и нерешене захтеве из 2011. године, односно по 191.747 захтева (92 одсто више) утврђено је право на пензију. О објективним и субјективним разлозима за доношење привремених решења разговарали смо са Владимиром Станковићем, директором Сектора за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања у РФ ПИО.

– Од укупног броја решења која се годишње донесу у Фонду ПИО, 99 одсто решења су привремена зато што у тренутку доношења решења не постоји званичан податак о просечној годишњој заради у Републици за годину у којој се остварује то право (податак објављује Републички завод за статистику по истеку календарске године). Тај податак смо обавезни да узмемо у обзир с обзиром да је законом прописано да се при утврђивању висине пензије за све године рада, па и за последњу, узимају

подаци од којих зависи утврђивање висине пензије (зараде, накнаде зарада, односно основице осигурања, уговорена накнада). Законска одредба да годишњи лични коефицијент, као један од елемената за утврђивање висине пензије, представља однос укупне зараде, основице осигурања и висине уговорене накнаде осигураника за сваку календарску годину у просечне годишње зараде у Републици, свакако утиче на утврђивање износа како по привременом, тако и по коначном решењу – каже Владимир Станковић.

Од укупног броја решења која се у току године донесу у Фонду, 50 до 70 одсто привремених решења садрже два или више разлога због којих су и оглашена привременим.

– Ти разлози су: више појединачних стажева осигурања, непостојање званичног податка о просечној заради у Републици за претходну годину, потврђивање стажа осигурања из иностранства, достављање накнадних доказа и тако даље. Ако постоји више разлога привремености, они се у незнатном проценту могу отклонити доношењем коначног решења, односно сви разлози привремености се не отклањају заједно доношењем једног решења, већ сукцесивно како се утврђују и како се за њих сазна, што доводи до потребе да се доноси више привремених решења, тако да је у просеку за половину привремених решења о пензијама потребно донети ново привремено решење – објашњава Станковић.

Владимир Станковић

Један од објективних разлога је и немогућност прибављања по службеној дужности, електронским путем, од осталих органа државне управе података о којима они воде евиденцију, а од којих зависи благовремено доношење коначних решења о пензијама. Директор Станковић наводи и друге објективне разлоге који утичу на то да се доносе привремена решења.

– Законом је прописано да се пензијски стаж и зараде, накнаде, уговорне накнаде, односно основице осигурања, као и друге чињенице од утицаја на стицање и утврђивање права, осим налаза, мишљења и оцене органа вештачења, узимају у обзир при остварењу права из ПИО на основу података утврђених у Матичној евиденцији Фонда. Пензијски стаж се не може утврђивати на основу изјава сведока. Од времена које је потребно да се утврде ти подаци зависи могућност благовременог доношења коначног решења, а време за које је потребно да се утврде ти подаци зависи од оних који достављају те податке РФ ПИО, односно од послодавца, надлежних органа (општинска управа, односно орган надлежан за вођење регистра привредних субјеката, орган надлежан за вођење јавних прихода), организација, савеза и удружења, као и осталих послодавца и других субјеката који воде евиденцију о тим подацима – каже директор Сектора за остваривање права из ПИО.

Поред овога, обрасци М-4, који садрже податке о стажу осигурања, зарадама, накнадама зарада, основицама осигурања, односно уговореним на-

Збирна табела (од највишег ка најнижем) оптерећености запослених у националним пензијским фондовима у 2011. год., према Пројекту консолидације наплате и реформе пензијске администрације у Србији – Организационе структуре у социјалном осигурању, од 30. 11. 2011. године

Земља	Однос запослених према осигураним и корисницима
Црна Гора	1:1661
Словенија	1:1634
Француска	1:1486
Бугарска	1:1398
Србија	1:1287
Турска	1:1007
Македонија	1:1004
Босна и Херцеговина	1:942
Република Српска	1:895
Хрватска	1:824
Литванија	1:587
Финска	1:521
Пољска	1:489

кнадама, то јест податке од којих зависи доношење коначног решења, сходно закону се достављају Фонду ПИО најкасније до 30. априла текуће године за претходну календарску годину. РФ ПИО нема ни могућност да директно утиче на свој рад, јер контролу обрачунавања и плаћања доприноса за ПИО, према закону, врши Пореска управа у складу са прописима који уређују порески поступак и пореску администрацију. Уз све то, један од објективних разлога за доношење привремених решења је и време потребно за достављање потврде о оствареном стажу осигурања у иностранству путем одговарајућих образаца.

– На период који је потребан за достављање одговарајуће

у другим националним пензијским фондовима. Различити начини утврђивања периода стажа осигурања оствареног у појединим земљама такође доприносе усложњавању процеса утврђивања појединог стажа осигурања. Примера ради, у бившим републикама СФРЈ један дан рада у месецу се утврђује као један дан стажа осигурања у месецу, док се, на пример, у Аустрији и Немачкој од једног до 30 дана рада у једном месецу утврђују као 30 дана стажа осигурања, а у Великој Британији се од једног до седам дана рада у једној недељи рада утврђује као седам дана стажа осигурања – објашњава Владимир Станковић.

Постоје и посебне потешкоће код прибављања података од којих зависи утврђивање

објективним разлозима за доношење привремених решења, проблем ажурности се не би ни постављао да није проблема са којима се сусреће цело друштво. Тако је велики број осигураника последње две године свог радног века пријављен на евиденцији НСЗ од које примају накнаде по висини мање од висине примања која су имали док су радили. Такође, и висина зараде из године у годину пада у односу на просечну годишњу зараду у Републици.

Сви наведени разлози су објективне природе а, према речима директора Станковића, постоје и субјективни разлози – они на које утиче Фонд, али и они на које утиче корисник права.

– Према анализи стручњака Светске банке из 2011. године,

шењу коначних решења било би потребно да се на годишњем нивоу донесе око 856.792 решења, од чега 284.639 привремених и 572.153 коначна решења. До сада је максималан број донетих решења по свим захтевима (пензије, накнаде и остало) у историји РФ ПИО био 558.377. Могућност доношења аутоматских коначних решења не постоји. Фонду је приоритет доношење привремених решења о пензијама у односу на доношење коначних решења за кориснике пензија који имају већ привремено решење, због реалне потребе да већи број осигураника на време добије своју пензију – наглашава Владимир Станковић.

А када је реч о субјективним разлозима на које утиче корисник права, често је у питању неблаговремено испуњавање законске обавезе да се Фонду пријави промена која је од утицаја на право, односно на обим коришћења тог права. Приметна је и слаба заинтересованост будућих корисника за податке који су тренутно евидентирани у Матичној евиденцији РФ ПИО, а од којих касније зависи могућност доношења коначног решења или привременог решења са малим бројем разлога привремености. РФ ПИО је још 2010. године увео свим осигураницима могућност електронског увида у податке Матичне евиденције, али је ту могућност до сада искористило свега око 30.000 осигураника (а само је просек месечног прилива захтева у РФ ПИО око 30.000). Неажурност при предавању образаца М-4 (неблаговремено подношење образаца М-4, накнадно подношење образаца М-4 за више ранијих година, подношење образаца М-4 тек по поднетим прекршајним пријавама, некоришћење могућности електронске контроле сачињених образаца М-4 као начина бржег извршења законских обавеза) такође је један од разлога. Дешава се чак и да корисници права често нису обавештени да је њихов послодавац накнадно регулисао стаж осигурања који је претходно утврђен као разлог привремености решења.

Јелена Оцић

потврде о оствареном стажу у иностранству утиче и време неопходно за реализацију међународне кореспонденције између националних пензијских фондова, односно време које је потребно да би се путем више узастопних кореспонденција између пензијских фондова расправили случајеви спорних стажева осигурања, као и оно које непотребно прође у ситуацијама утврђивања стажа осигурања услед недостатка доказа о раду у иностранству, односно евиденција о раду и стажу осигурања

висине пензије. То су ситуације неплаћања доприноса за ПИО, накнадног утврђивања стажа осигурања услед непостојања пријава на осигурање и одјава са њега, стечај и ликвидација послодавца, недостатак сарадње између послодавца и органа државне управе или између послодавца и РФ ПИО, трајање судских поступака у вези са доприносима за ПИО, трајање поступака утврђивања стажа осигурања кроз претходно „повезивање стажа осигурања“ и друге. Најзад, када је реч о

имајући у виду број осигураника и корисника права које сервисира национални пензијски фонд неке земље у односу на број запослених у том пензијском фонду, један запослени у РФ ПИО је пети по реду по оптерећености када се сагледају појединачно запослени у 13 компаративних националних пензијских фондова. Коригована анализа са подацима за 2013. показује да је један запослени у РФ ПИО четврти по оптерећености. Математички гледано, да би РФ ПИО био ажуран у доно-

„Жубор” припао Фонду ПИО

Представници УО и руководство Фонда обићи ће објекат и утврдити шта треба урадити да би ова специјална болница почела да ради

Решењем Апелационог суда у Нишу Специјална болница за рехабилитацију „Жубор” у Куршумлијској бањи припала је Фонду ПИО, речено је на седници Управног одбора РФ ПИО одржаној крајем марта. Чланови УО донели су тим поводом одлуку да председник Управног одбора, са по једним представником синдиката, пензионера и послодаваца и руководством Фонда, обиђе овај објекат и са локалном самоуправом разговара о могућностима за обнову Специјалне болнице „Жубор”.

На седници Управног одбора усвојен је и Извештај о редовном попису имовине и обавеза Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање.

В. А.

Са седнице Управног одбора РФ ПИО

УПУЋИВАЊЕ ПЕНЗИОНЕРА НА РЕХАБИЛИТАЦИЈУ О ТРОШКУ ФОНДА ПИО

Велико интересовање корисника

Председници 17 београдских општинских организација пензионера и представници РФ ПИО окупиле су се на заједничком састанку пред објављивање конкурса за рехабилитацију пензионера са најнижим примањама у бањама Србије о трошку Фонда ПИО. Директор Филијале РФ ПИО за град Београд, Иван Тодоровић, истакао је да у односу на прошлу годину нема битних новина што се тиче Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија, а да ће уз вишегодишње искуство сви који раде на овом пројекту моћи максимално да се ангажују како би пензионери искористили ову могућност.

Лимит месечног износа пензије до којег корисници могу да конкуришу је 23.571 динар, што је први услов за пријављивање. Директор Тодоровић је подсетио да се на конкурс за одлазак на бесплатну рехабилитацију могу пријавити пензионери који поред овог испуњавају и друге потребне услове: да на бесплатној рехабилитацији нису били у протеклих пет година, да поред

пензије немају друга лична примања, а ако су корисници пољопривредних пензија – да имају најмање 10 година осигурања по основу обављања пољопривредне делатности. Отворена је могућност да конкуришу и они

прелази лимит од 23.571 динар. Секретар Градске организације пензионера Београда, Василије Белобрковић, представници Фонда ПИО и председници општинских организација пензионера разговарали су и о сарад-

јале за град Београд, нагласила је да је сарадња пензионерских организација и Фонда и до сада била одлична, и да се очекује да ће она од самог тог састанка па све до реализације упућивања свих корисника у бање бити успешна у континуитету током целе године, јер се она завршава тек када сви искористе своје право на бесплатну рехабилитацију.

Да подсетимо, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање објавио је у претходном броју нашег листа оглас за пријем захтева за упућивање корисника пензија на рехабилитацију за 2013. годину. У бање и РХ центре ове године ће о трошку Фонда отићи око 10.260 корисника пензија чија примања не прелазе наведени лимит.

Како сазнајемо, пензионери увелико подносе пријаве општинским организацијама према месту пребивалишта, а корисници из АП Косово и Метохија у поставама и филијалама Фонда у месту пребивалишта. И ове године се очекује највише корисника из Београда (више од 2.500 пензионера).

Ј. Оцић

Иван Тодоровић и Василије Белобрковић

корисници пензија који су то право остварили применом међународних уговора (који имају и део иностране пензије), с тим да збир домаће и пензије из иностранства према средњем курсу НБС на дан 15. јануар 2013. године не

њи и примерима из досадашње праксе, како би се поступак упућивања корисника на рехабилитацију спровео професионално и на најбољи могући начин. Рајна Гајић Јаковљевић, начелник за опште послове у Служби Фили-

Накнада родитељима за негу детета

Скупштина АП Војводине била је средином марта домаћин скупа посвећеног унапређењу положаја особа са инвалидитетом и могућностима потпуног остваривања и заштите њихових права. Дискусију је организовао Заштитник грађана Републике Србије, а учесницима ја представљен и документ „Јединствене европске смернице за прелазак са институционалне заштите на бригу и подршку у заједници“.

На скупу, на којем су учествовали представници министарстава здравља и рада, запошљавања и социјалне политике, покрајинске Скупштине, Заштитника грађана, Покрајинског омбудсмана, представници болница и установа социјалне заштите, међународних и невладиних организација, удружења и други стручњаци из ове области, говорило се о важности започињања процеса деинституционализације. Као основни циљ означен је повратак особа које су смештене у психијатријске и установе социјалне заштите у своју примарну друштвену и породичну средину. За то је потребно обезбедити ширу подршку заједнице, пре свега у виду увођења социјалних сервиса који ће омогућити да особе са менталним сметњама имају пристојан живот у породици. Посебно је наглашена потреба решавања проблема са којима се суочавају породице деце које су смештене у специјализоване установе.

Представљајући мере које су предузете ради побољшања и унапређења положаја ОСИ, Бранкица Јанковић, државна секретарка у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, навела је да је то Министарство у последње три године кроз инвестиције уложило велика средства у установе за смештај ОСИ, и да су та средства у 2012. години удвостручена. Бранкица Јанковић је истакла да је Законом о социјалној заштити и подзаконским

актима створен један нови систем квалитета и уведено је лиценцирање професионалаца запослених у области социјалне заштите. Реформом је обухваћено и дефинисање општег стандарда услуга и стандарда заштите, посебно угрожених група, а новим Законом о социјалној заштити увешће се и једно веома значајно право – посебна новчана накнада у виду доживотног месечног примања, у износу минималне пензије, родитељима који брину о свом детету са инвалидитетом (које прима увећани додатак на ТНП), те су због тога незапослени. Државна секретарка је подсетила да су прошле године устројене и нове универзалне паркинџ картице за ОСИ које важе на целој територији Републике. У десет градова су отво-

рени центри за ОСИ, а управо се у 40 градова Србије оснивају канцеларије за пружање услуга тумачења знаковног језика глувим особама. У предскупштинској фази је и доношење закона о социјалном предузетништву који треба да буде кривни закон који ће обухватити сферу запошљавања ОСИ.

– Овим законом створићемо једно другачије окружење за запошљавање грађана са неким обликом инвалидитета. Међутим, он треба да олакша запошљавање и других теже запошљивих категорија, као што су особе које остварују право на социјалну помоћ, новчану накнаду за случај незапослености, дугорочно незапослена лица која се третирају као старији радници са више од 50 година живота, припадници етничких заједница код којих је утврђена висока стопа незапослености, интерно расељена и избегла лица, самохрани родитељи, повратници по споразуму о реадмисији, лица која су се налазила на издржавању казне затвора, жртве трговине људима, злостављања, занемаривања, насиља у породици, особе из породица у којима су оба супружника незапослена и други – навела је Бранкица Јанковић.

По речима др Горана Башића, заменика заштитника грађана, тренутно стање у области заштите права ОСИ у нашој земљи није задовољавајуће. Због тога ће заштитник грађана инсистирати да у решавање ове проблематике буду укључени и сами корисници услуга. Башић сматра да се у нашим здравственим установама и установама социјалне заштите и даље налази велики број ОСИ зато што не постоје адекватни социјални сервиси, као ни довољна подршка за њих и њихове породице у локалним срединама. Стога је у таквим срединама неопходно развијати систем подршке и једнаке приступачности за све. **Мирослав Мектеровић**

Крагујевац: о положају жена у компанијама

Иако су власници око четрдесет одсто малих и средњих предузећа у Шумадији и Поморављу жене, у већини случајева је то само формално јер тим фирмама руководе мушкарци. Зато је неопходно оснажити жене у компанијама, али и ван њих, да би заузеле места која им према способностима и постигнутим резултатима припадају, истакнуто је на семинару у Крагујевцу који је организовало локално Удружење пословних жена „Визија“.

Многе жене у Србији када траже посао, на радном месту, или приликом постављања на руководеће позиције, доживљавају дискриминацију. Како би допринело искорењивању овог проблема, Удружење „Визија“ представило је седам принципа њиховог оснаживања. То је скуп препорука које су, пре свега, намењене компанијама које желе да буду друштвено одговорне. Упутства се углавном односе на родну равноправност, обезбеђивање једнаких услова и пружања истих могућности особама женског пола.

Семинар Удружења пословних жена „Визија“ део је пројекта кроз који би принципи оснаживања жена требало да се примене у малим и средњим предузећима. Ове препоруке биће представљене у стотинак предузећа у Србији, а већ се примењују у око тридесет. Пројекат у Србији спроводи се према принципима Уједињених нација.

М. Сантрач

СРПСКО-АУСТРИЈСКИ ДАНИ РАЗГОВОРА У НОВОМ САДУ И БЕОГРАДУ

Лакше до савета и правне помоћи

SRBIJA AUSTRIJA
SERBIEN ÖSTERREICH

Međunarodni savetodavni dani
Ako ste zaposleni ili ste bili zaposleni u Srbiji ili Austriji

Internationale Pensionsberatung
Sie sind oder waren in Serbien oder Österreich tätig

Stručnjaci nosilaca penzijskog i invalidskog osiguranja Vas savetuju.

Experten der Pensionsversicherungsanstalten beraten Sie.

Mesto / Termin: **NOVI SAD**

Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje
Direkcija Pokrajinskog fonda
Zona Trg 3, 21000 Novi Sad

23. april 2013. godine

Utorak, od 9.00 do 17.30 časova Dinstag, von 9.00 bis 17.30 Uhr

Zakazivanje termina: Terminvereinbarung:
☎ (011) 2017 419 ☎ (011) 2017 437

Осигураници који имају стаж осигурања навршен у Србији и Аустрији и корисници права из пензијског и инвалидског осигурања остварених применом билатералног споразума о социјалном осигурању закљученог између наше земље и Аустрије, моћи ће да добију савет и бесплатну правну помоћ од саветодаваца из аустријског Завода за пензијско осигурање (PVA) и Републичког фонда ПИО на Данима разговора који ће бити одржани 23. априла ове године у Новом Саду и 25. априла у Београду.

Стручњаци из аустријског и нашег пензијског фонда примаће заинтересоване грађане у Новом Саду у просторијама Покрајинског фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Дирекција Покрајинског фонда, Житни трг 3, од 9.00 до 17.00 часова, а у Београду у просторијама Републичког фонда ПИО – Служба 1 Филијале за град Београд, Булевар уметности 10, Нови Београд, I спрат, такође од 9.00 до 17.00 часова. Сви заинтересовани обавезно треба да се пријаве и закажу термин доласка на бројеве телефона 011/2017-419 и 011/2017-437, сваког радног дана од 8.00 до 15.30 часова, а приликом доласка са собом треба да понесу сву документацију коју имају у вези са осигурањем, као и личну карту или пасош.

SRBIJA AUSTRIJA
SERBIEN ÖSTERREICH

Međunarodni savetodavni dani
Ako ste zaposleni ili ste bili zaposleni u Srbiji ili Austriji

Internationale Pensionsberatung
Sie sind oder waren in Serbien oder Österreich tätig

Stručnjaci nosilaca penzijskog i invalidskog osiguranja Vas savetuju.

Experten der Pensionsversicherungsanstalten beraten Sie.

Mesto / Termin: **BEOGRAD**

Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje
Булевар уметности 10, 11070 Београд

25. april 2013. godine

Четвртак, од 9.00 до 17.30 часова Donnerstag, von 9.00 bis 17.30 Uhr

Zakazivanje termina: Terminvereinbarung:
☎ (011) 2017 419 ☎ (011) 2017 437

ТРИБИНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ТРГОВИНИ

Неке цене и у иностраној валути

На трибини о изменама и допунама Закона о трговини, коју је почетком марта Привредна комора Војводине организовала у сарадњи са Пословним удружењем власника рачуноводствених агенција – УВРА Нови Сад, формулисани су најважнији недостаци постојећег Закона. По речима Љиљане Станковић, помоћника у Министарству спољне и унутрашње трговине и телекомуникација, најважније измене и допуне односе се на смањење административних баријера за трговце, смањење буџетских трошкова, на ефикаснији рад Тржишне инспекције и техничке исправке и појашњења одређених института.

Између осталог, изменама Закона укида се Центар за развој трговине који је требало да даје дозволе за све трговинске објекте веће од 2.000 квадрата. Самим тим престаје и обавеза трговаца да Центру годишње достављају сву документацију и податке о пословању, али ће зато држава од њих моћи да затражи податке битне са становишта тржишта.

Уведена је и измена по питању радног времена у трговинама на мало – локална самоуправа може да пропише услове за одређивање радног времена за трговину која се обавља на њеном подручју, у скла-

ду са комуналним редом и локалним развојем (ограничавање ноћног радног времена објеката који стварају буку и неред, или радног времена продавница у складу са по-

них производа.

Први пут ће се и формално увести могућност истицања цена у иностраној валути – са назнаком обрачунског курса, што се посебно односи на услуге у туризму и трговини аутомобилима. Изменама Закона скраћује се и рок трговцима – на 24 сата, за уклањање неправилности у инспекцијским контролама утврђеним на сајамским и сличним манифестацијама, а прецизније су утврђена и овлашћења тржишних инспектора. Новина је и прецизирање обавеза свих оних који се баве трговином личним нуђењем. Ови „трговци од врата до врата“ убудуће ће морати да држе видно истакнуту, потписану и оверену писану изјаву трговца којег заступају, или да је дају на увид потрошачу у моменту првог обраћања.

Ново законско решење настоји и да се роба одузета у поступку инспекцијског надзора превасходно донира и уступа без накнаде. Циљ је да се на овај начин, уколико роба испуњава основне захтеве за безбедно и здраво коришћење, стави на располагање хуманитарним организацијама и социјалним установама.

М. Мектеровић

Са трибине у Новом Саду

требама развоја туризма, празницима, или у случају ванредних ситуација).

Утврђено је и укидање прописивања минималних услова у погледу запослених у трговини, а предвиђена је и могућност да на декларацији робе у трговини на мало буде написано име трговца, а не произвођача. Тиме трговац преузима потпуну обавезу и одговорност да поштује све друге стандарде предвиђене законима и прописима који се односе на промет пре свега прехранбе-

Низ погодности за инвеститоре

Градоначелник Новог Сада, Милош Вучевић, на скупу „Државни, покрајински и градски подстицаји за развој локалне привреде“ најавио је озбиљнију подршку првенствено малим и средњим предузећима, али и свим осталим инвеститорима у Новом Саду.

– Држава мора уложити више, мора мењати навике и мере које су до сада давале слабе резултате, и свом енергијом кренути у доношење програма који ће дати ефикаснија решења да би сви нивои власти били прави сервис привредницима и грађанима – нагласио је Вучевић.

Један од корака који ће се у овом правцу ускоро предузети биће и формирање Канцеларије за брзе одговоре у Градској управи Новог Сада. Такође, једна од мера за подстицај улагању јесте и могућност умањења накнаде за уређивање грађевинског земљишта до 90 одсто, уколико је инвестиција вреднија од милион евра и уколико доприноси запошљавању најмање 50 особа.

Град Нови Сад је иницирао допуну уредбе о условима и начину под којима локална самоуправа може да отуђи или да у

закуп грађевинско земљиште, коју је Влада Републике Србије усвојила, па је сада дозвољено локалним самоуправама – уз претходну сагласност Владе, да отуђују или дају у закуп грађе-

и информационо-комуникационе технологије које могу бити предмет међународне трговине. Услов је запошљавање најмање једне особе на неодређено време на свака два ара отуђеног,

кнаде, слободних локација или објеката за производњу и пословне намене у приватном власништву на подручју Новог Сада. На овом порталу потенцијални инвеститори могу потражити и

Градоначелник Новог Сада, Милош Вучевић, за говорницом

винско земљиште чија је површина већа од 25 ари по цени мањој од тржишне, или без накнаде, за инвестиције у производњу

односно закупљеног земљишта. Једна од новина је и могућност оглашавања на интернет порталу www.novisadinvest.rs, без на-

информације о условима за пословање и могућностима за улагање у Новом Саду.

Мирослав Мектеровић

ПОКРАЈИНА СУБВЕНЦИОНИШЕ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Позиви за незапослене, послодавце и локалне самоуправе

Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова расписао је средином марта три јавна позива за доделу субвенција у области запошљавања у Војводини. То су јавни позив послодавцима за доделу субвенција за отварање нових радних места, позив незапосленима за доделу субвенција за самозапошљавање и позив јединицама локалне самоуправе за подношење захтева за суфинансирање програма или мера активне политике запошљавања.

Пријављујући се на конкурс за самозапошљавање незапослени могу добити једнократни износ од по 160.000 динара ради обављања новорегистроване делатности на

територији АП Војводине, за шта је из буџета издвојено 68,8 милиона динара. Очекује се да та средства буду довољна да 430 људи покрене свој сопствени бизнис. Конкурс ће бити отворен до утрошка средстава за ову намену, а најкасније до 1. октобра 2013.

Према јавном позиву послодавцима за отварање нових радних места, предвиђено је да они добију по 130.000 динара по новоотвореном радном месту, као и додатак на субвенцију у износу од 20.000 динара ако запосле лице старије од 50 година. За ову намену из покрајинског буџета издвојено је 207,35 милиона динара, а помоћу тих средстава планирано је отварање око 1.500

нових радних места. Послодавци, корисници ове субвенције, имају обавезу да незапослена лица упосле на неодређено време са пуним радним временом, с тим да радни однос траје најмање 24 месеца. И овај конкурс је отворен до утрошка предвиђених средстава, а најкасније до 1. октобра ове године.

Кроз трећи јавни позив, који је већ окончан, Секретаријат ће суфинансирати градове и општине у Војводини у износу од 162 милиона динара за програме запошљавања приправника, стручну праксу, јавне радове и обуку у професионалним и радним вештинама.

М. Мектеровић

Одржана манифестација „Стари за младе“

Установа Геронтолошки центар Београд (Дневни центри и клубови) и град Београд организовали су 20. марта, у Дому синдиката, хуманитарну манифестацију „Стари за младе“.

На иницијативу корисника клубова ГЦ Београд, организована је и продајна изложба „Треће доба“ и хуманитарни концерт „Седам-десете“. Изложбу су чинили ручни радови, кулинарски специјалитети и „љубавни напиток“ по рецепту пензионера, а на концерту је наступило више од 250 пензионера уз подршку естрадних звезда Мирослава Илића и Мериме Његомир, и уз пратњу Народног ансамбла РТС-а. Њима се придружио и дејчи хор „Врапчићи“, а публику су забавили водитељи Иван Ивановић и Миња Субота.

Добровољни прилози прикупљени од продаје карата, према жељи корисника дневних центара и клубова ГЦ, упућени су

за проширење зграде Прихваталишта за децу као помоћ најугроженијим најмлађим становницима главног града. Новчана средства са изложбе биће усмерена у Фонд солидарних средстава клубова за старије, за реализацију нових програма и радионица.

Манифестацију у Дому синдиката присуствовали су Бранкица Јанковић, државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, Мира Петровић, народ-

ни посланик, Ненад Матић, градски секретар за социјалну заштиту, и чланови Градског већа – Дарко Божић и Ацо Петровић.

Манифестација је организована у склопу кампање „Београд – за треће доба пријатан град“, чиме се наш главни град придружио другим европским престоницама поводом проглашења године активног старења и међугенерациске солидарности у оквиру стратегије „Европа 2020“.

Сврљиг: стипендије за студенте

Право на стипендију општине Сврљиг за ову годину стекло је 13 студената завршних година основних академских, мастер и специјалистичких струковних студија, и они су почетком марта потписали уговоре. Број корисника је ове године мањи због поштрених критеријума. Изменом општинске одлуке стипендије се додељују само једанпут и под условом да просечна оцена током академског школовања није мања од седам. Износ овогодишње месечне стипендије је 7.500 динара и апсолвенти су је већ примили за прва два месеца ове године.

У општини Сврљиг верују да је улагање у знање највећа инвестиција, те су од 2003. године стипендије додељиване свим студентима завршних година факултета и последипломских студија са овог подручја. Тако је за десет година општинску стипендију, у просеку по 5.000 динара месечно, користило 230 студената. Међутим, иако већина студената заврши факултет и нађе посао у струци, у овој средини то успе малом броју.

„Градови за све“ у Београду

инфраструктурног планирања и заштите животне средине.

Међународна изложба „Градови за СВЕ“ је идеја Европског института за дизајн и инвалидитет, и до сада је приказана у Хелсинкију (Финска), Талину (Естонија), Риги (Летонија), Катовицама (Пољска), Бечу и Будимпешти, а паралелно са поставком у Београду, изложба је гостовала у Хаселту (Белгија) и у Вићенци (Италија).

Јагодина: одржани 42. Дани комедије

Победник овогодишњег Позоришног фестивала најбољих комедиографских остварења Србије је представа „Зона Замфорова“ Стевана Сремца, у режији Кокана Младеновића и извођењу београдског Позоришта на Теразијама. Њу је стручни жири Дана комедије у Јагодини прогласио најбољом представом, а била је најбоља и по оцени публике, па су јој припале обе награде – жирија „Мија Алексић“, и публике „Миодраг Петровић Чкаља“, као и награда дневног листа „Политика“.

Статуету „Ђуран“ за најбоље редитељско остварење жири је доделио Кокану Младеновићу за представу „Хамлет у Мрдуши Доњој“.

Награду „Златни ђуран“ за жи-

вотно дело ове године добила је филмска, позоришна и телевизијска глумица Јелисавета – Сека Сабљић.

Признања су симболично уручена 27. марта, на Светски

дан позоришта, који се обележава од 1962. године, када је отворено Позориште нација у Паризу. Тај датум обележавају позоришта широм света, па тако и наша.

Фебруарска просечна плата 43.371 динар

Просечна нето зарада исплаћена у Србији у фебруару 2013. године износи 43.371 динар. У односу на просечну нето зараду исплаћену у јануару 2013. номинално је виша за 10,6 одсто, а реално за 10 процената.

Просечна нето зарада исплаћена у фебруару 2013. године у Србији, у односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у фебруару 2012, номинално је виша за 8,4, а реално је нижа за 3,6 одсто.

Просечна бруто зарада исплаћена у фебруару 2013. износи 60.199 динара. У односу на просечну зараду исплаћену у јануару ове године, то је номинално више за 10,6, а реално за 10 процената.

Исплата пензија

Исплата другог дела фебруарских примања пензионерима из категорије запослених почела је 23. марта.

Пензионери самосталних делатности примиће целе мартовске пензије 3. априла, а војним пензионерима и бившим пољопривредницима мартовске пензије ће бити исплаћене 5. априла.

Отварање Историјског музеја Србије

Према најави министра културе и информисања, Братислава Петковића, 12. априла биће отворен део обновљеног изложбеног простора Историјског музеја Србије, сталном поставком посвећеном династијама Карађорђевић и Обреновић.

Обнова Историјског музеја Србије почела је у априлу 2012. године, а сви радови на обнављању здања, које ће ове године прославити 50 година постојања, биће завршени до 2014, када ће бити отворена велика изложба поводом стогодишњице Првог светског рата.

Такође је најављено да ће 28. априла бити отворен обновљени Конак кнеза Милоша у Топчидеру, а 30. маја Музеј Српске православне цркве, у коме ће бити изложени експонати велике историјске вредности, попут плашта кнеза Лазара. До краја 2013. или почетком идуће године биће завршена и обнова Музеја савремене уметности, као и дела Народног музеја, за шта је ове године издвојено 260, односно 120 милиона динара.

Прокупље: школа за труднице

Рекордан број новорођене деце на почетку ове године у прокупачком породилишту утицао је да се, у циљу побољшања веома лоше демографске слике у Топлици, организују одређене акције. Једна од њих је и Школа за труднице, коју Дом здравља у Прокупљу организује као вид помоћи будућим мајкама. Циљ је, како истичу у овој здравственој установи, да се кроз психолошку обуку труднице што боље припреме за порођај.

Припреме ће обухватати предавања и разговоре са лекарицама, физичке вежбе, учење покрета и правилног дисања, али ће се будуће мајке упознати и са дојењем, повијањем и начином чувања новорођенчади, у чему ће им помагати педијатри, стоматолози и служба патронаже.

Сајам социјалног предузетништва

Форум младих са инвалидитетом организовао је крајем фебруара у Београду Сајам социјалног предузетништва. На сајму се представила 41 организација, међу којима су оне које се баве неким видом социјалног предузетништва, као и оне које подржавају овај вид ангажовања. Циљ сајма био је промоција будућих социјалних предузетника, као и постојећих социјалних предузећа, заједно са партнерима и спонзорима. Манифестација је део пројекта Платформа за социјално предузетништво који развија Форум младих са инвалидитетом.

Нови Сад: одржани „Антићеви дани“

Манифестација „Антићеви дани“, коју је град Нови Сад у част чувеног песника Мирослава Антића установио 2008. године, одржана је од 12. до 16. марта.

Након полагања венаца на гроб великог поете, сликара, музичара, режисера, драмског писца и новинара, манифестацију је у Културном центру Новог Сада отворио градоначелник Српске Атине, Милош Вучевић.

– „Антићеви дани“, који су већ постали традиција, од великог су значаја за кандидатуру Новог Сада за европску престоницу културе 2020. године

– истакао је Вучевић, и додао да је Антић много дао култури и уметности овог града.

Богат културни програм у новосадском Културном центру обухватио је музичке и рецитаторске наступе, као и изложбу цртежа великог песника, а део програма се одвијао и у клубу „Прометеј“

у Новом Саду и у Дечјем селу у Сремској Каменици. У Свечаној сали Градске куће додељена је и годишња награда „Мирослав Антић“, која је припала песнику Ђорђу Д. Сибиновићу за збирку „Насеље белих кућа“.

СКУПШТИНА САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ У НОВОМ САДУ

За бољи положај и квалитет живота

На недавно одржаној седници Скупштине Савеза пензионера Војводине усвојени су Извештај о раду Савеза за 2012. и извештаји о финансијском пословању и извршењу финансијског плана за прошлу годину.

Скупштини СПВ присуствовали су и мр Слободан Гамбер, заменик директора Покрајинског фонда ПИО, Зора Канкараш, саветник директора ПФ ПИО, Илија Шакић, директор Филијале Фонда у Новом Саду, као и Рајко Јарић, секретар Савеза пензионера Србије, Слободан Ребић, потпредседник Градске организације пензионера Београда, и Стана Свиларов, председница Савеза инвалида рада Војводине.

Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, говорећи о раду Савеза у прошлој години истакао је да је главна активност била усмерена на очување и побољшање социјалног положаја пензионера и нагласио да је видљиво да је реална вредност пензија у односу на плате и трошкове живота опала.

Активности Савеза у протеклој години биле су усмерене, између осталог, и на снабдевање чланова гревом и намирницама, али и на одржавање квалитета друштвеног живота пензионера.

Чланови Скупштине СПВ су констатовали да, без обзира на потешкоће у раду, један од

главних задатака Савеза и општинских организација треба да буде брига о социјално најугроженијим члановима.

На седници су усвојени и Програм рада и Финансијски план Савеза за 2013. годину. Главни задаци у Програму, осим залагања за бољи положај пензионера, јесу и праћење спровођења

здравствене заштите, остваривања рехабилитације чланова у бањама и РХ центрима о трошку РФ ПИО, организовање друштвеног живота чланова, хуманитарне активности, рад на омасовљењу чланства, као и Смотра хорова у организацији Удружења пензионера Сремска Митровица.

Д. Кораћ

ПОНОВО РАДИ НОВОСАДСКА
ЈОДНА БАЊА

Терапија

ЛЕКОВИТОМ ВОДОМ

У Специјалној болници за реуматске болести – Јодној бањи из Новог Сада, недавно су пуштене у рад четири терапијске каде, чиме ће ова установа након 28 година поново пацијентима пружати терапијске услуге лековитом водом. По речима проф. др Весне Копитовић, покрајинске секретарке за здравство, социјалну политику и демографију, иако коришћење када неће бити покривено здравственим осигурањем, ради се на томе да ова услуга буде доступна свима којима је неопходна.

Д. К.

НА НОВОМ БЕОГРАДУ

Канцеларија Удружења малих акционара ЕПС-а

Уз подршку пословодства ЈП ЕПС, у улици Отона Жупанчича број 2, код „Фонтане“ на Новом Београду отворена је канцеларија Удружења малих акционара „Електропривреде Србије“. Радомир Марковић, председник Главног одбора Удружења, каже да је, ради постизања јединства и одржавања целовитости, припремљен предлог споразума о трајној сарадњи између Главног одбора синдиката и Главног одбора УМА са синдикалним организацијама и удружењима пензионера ПД ЈП ЕПС, ЈП ЕМС, ЈП ПЕУ и ЈП КиМ. По Марковићевим речима, у основи предлога је заједнички и јединствен рад на остварењу суштинских циљева УМА ЕПС, а то су едукација, информисање, заштита и заступање интереса 72.000 малих акционара који су стекли право на бесплатне акције по основу радног стажа.

У том смислу, Статут УМА ЕПС, регистрован у Агенцији за привредне регистре, требало би да буде основ за заједничко деловање и очување јединственог непрофитног и нестраначког удружења.

Г. О.

За мала и млада предузећа

Фонд за иновациону делатност представио је почетком марта Трстеничанима Програм раног развоја и Програм суфинансирања иновација у оквиру Пројекта подршке иновацијама у Србији. Програм подршке иновацијама у Србији у вредности од 8,4 милиона евра финансира се кроз претприступне фондове Европске уније (ИПА) за Србију и спроводи се у сарадњи са Светском банком.

Програм раног развоја намењен је приватним микро и малим компанијама у раној фази развоја, основаним у Србији у последње две године и са већинским српским власништвом, а које су у фази доказивања концепта или поседују технолошку иновацију са тржишним потенцијалом или потенцијалом за стварање нове интелектуалне својине. Циљ овог програма је подстицање стварања иновативних компанија заснованих на знању, кроз приватна стартап или спин-оф предузећа, тако што ће обезбедити финансирање тржишно оријентисаних иновативних технологија и услуга са

високим потенцијалом комерцијализације. Грантови износе до 80.000 евра за пројекте који су планирани за период до 12 месеци, а финансира се до 85 одсто укупних трошкова пројекта за активности као што су доказива-

ње концепта, израда прототипа и припрема пословних планова.

Програм суфинансирања иновација намењен је такође приватним микро и малим компанијама основаним у Србији, које поседују технолошку иновацију или потенцијал за стварање нове интелектуалне својине која би била конкурентна на локалном или

светском тржишту. Грант износи до 300.000 евра за пројекте који су планирани за период до 24 месеца, а финансира се до 70 одсто укупне вредности пројекта.

По речима Љиљане Кундаковић, в. д.

директора Фонда за иновациону делатност, коначну одлуку о финансирању пројекта доноси независна експертска комисија Фонда на основу извештаја међународних рецензента који прегледају пројекте, извештаја о посети компанијама које спроводи тим Фонда, као и на основу своје стручне експертизе. То је форма независног међународног процеса одлучивања који осигу-

рава не само квалитет, него и транспарентност поступка. Љиљана Кундаковић истиче да су основни циљеви програма повећање инвестиција у истраживање и развој и истовремено смањење комерцијалног ризика за предузећа која се боре да развију своје иновативне производе и услуге и пласирају их на тржиште.

Д. Ивановић

СВРЉИГ

Испоручена инвалидска колица

Удружење РМВИ општине Сврљиг, једно од најактивнијих у Србији, у оквиру пројекта пружања помоћи својим члановима испоручило је инвалидска колица Живомирки Јоцић, Олги Станојевић и Зорану Станојевићу.

– По програму, у Сврљиг треба да стигну још троја инвалидска колица – каже Сениша Крстић, секретар сврљишког удружења РМВИ, и подсећа да су раније, у сарадњи са Дирекцијом за изградњу Сврљига, обележена паркинг места за РМВИ испред свих јавних зграда, као и паркинг места са одговарајућом саобраћајном сигнализацијом.

Поред колица, удружење је обезбедило и штаке и штапове, затим прехранбене и хигијенске пакете за

ратне и војне инвалиде и кориснике породичне инвалиднине. Све ове активности резултат су веома добре сарадње са Републичким удружењем РМВИ, а посебне заслуге за то припадају председнику Удружења, генералу Мирославу Лазовићу. Сврљишко Удружење РМВИ успешно сарађује са локалном самоуправом, институцијама и установама у општини и ван ње. **С. Ђ.**

Донација Јапана Дому здравља

Влада Јапана донирала је Дому здравља „Др Љубинко Ђорђевић“ у Сврљигу 84.000 евра за набавку два санитарска возила и другу медицинску опрему која недостаје овој установи. Према речима др Драгана Будимовића, директора сврљишког Дома здравља, средства су, поред куповине два амбулантна возила, намењена за савремену медицинску опрему за лабораторију, једну савремену зубарску и једну гинеколошку столицу и за реновирање и опремање новим креветима одељења за инфузију. Будимовић наглашава да јапанска донација много значи за ову установу и њене пацијенте, и да реализација програма креће за неколико недеља. **С. Ђ.**

Пролећна кухиња

Говеђа супа са спанаћем и јечмом

Састојци: 500 г говедине, 500 г спанаћа, 150 г јечма, пралилук, црни лук, 4 чена белог лука, коцка говеђе супе, 4-5 кашика соја соса, мало корена ђумбира, уље, зачини.

Начин припреме: на уљу испржити исецкан сав лук. Месо исећи на коцке, додати луку. Додати воде, коцку супе, соја сос, ђумбир и остале зачине и пустити да прокува. Након тога додати јечам, смањити ватру и кувати на тихо мало дуже од сат времена, да месо буде мекано. Последњих 10 минута додати очишћен и крупно исечен спанаћ. Извадити ђумбир.

тру и кувати на тихо мало дуже од сат времена, да месо буде мекано. Последњих 10 минута додати очишћен и крупно исечен спанаћ. Извадити ђумбир.

Ћуфте од кромпира

Састојци: 500 г кромпира, црни лук, чен белог лука, коцка маслаца, млевени чили, лимун, першунов лист, уље, кашика презли, со, бибер.

Начин припреме: кромпир очистити, исећи на коцке и обарити. Лук ситно исећи, опрати, осушити. У чинију ставити лук, додати оцеђен кромпир и ситно исецкан лист першуна. Додати мало чилија, сок од пола лимуна, со, мало бибера. Све изгњечити, сјединити и од те масе правити ћуфте. Загрејати уље и маслац, ћуфте пржити се обе стране да лепо порумене. Вадити на папирни убрус, па ређати на тацну.

Напомена: ћуфте ће добити специфичан укус ако першун замените сецканим листом коријандера.

Лагани пролећни оброк

Састојци: мала главица карфиола, мала главица броколија, 200 г ситних шаргарепа, 200 г кукуруза шећерца, 1,5 дл јогурта, 50 мл мајонеза, два парчета двопека, кашика сока лимуна.

Начин припреме: карфиол и броколи поделити на цветове. У вријућу посољену воду спуштати цветове кратко да се обаре па вадити у цедиљку. Шаргарепу очистити, исећи на 2 цм дужине и обарити у води од карфиола. Кратко обарити и кукуруз шећерац, па све добро оцедити. На дну посуде изломити двопек на више делова и додати поврће. Умутити мајонез, јогурт и лимунов сок, прелити поврће и лагано све добро измешати.

Напомена: овај оброк може да замени ручак или вечеру. Може се јести одмах или оставити у фрижидер за касније. По жељи додати бибер, сецкани першун, мајчину душицу.

Пролећни кекс

Састојци: шоља брашна, шоља овсених пахуљица, шоља рендане шаргарепа, 150 г жутог шећера, јаје, ½ шоље уља, мрва соли, ½ кашичице цимета и млевеног каранфилића, ванил шећер, 100 г сувог грожђа, прашак за пециво.

Начин припреме: рерну загрејати на 200 степени. У чинији помешати брашно, прашак за пециво, со, цимет, каранфилић и овсене пахуљице. Посебно умутити јаје, уље, ванил шећер, жути шећер. У то лагано умешати смесу брашна. Кад се лепо сједини, додати шаргарепу и суво грожђе. У плех ставити папир за печење и кашичицом вадити кекс. Пећи 10-12 минута, да лепо порумене.

Ако временски услови дозвољавају, са радовима у башти креће се крајем фебруара, а највише тога се одради у марту. Ако имате травњак, прво што треба урадити је снажно грабуљање да би га ослободили остатка сувог лишћа, одумрле траве или, ако је потребно, на одређеним местима засејати нову траву. Да би му се подстакло раст, треба разбацати одговарајуће азотно ђубриво.

Руже – у овом периоду треба резати старе биљке и завршити са садњом нових ружа. Потребно их је окопати, размакнути земљу која их је штитила преко зиме и око њих ставити ђубриво.

У овом периоду се такође резе и проређује дрвеће, жбуње, жива ограда и разне пузавице. Треба преашовити простор око биљака и испод живе ограде, додати ђубриво

како бисмо подстакли раст. Ово је идеално време за садњу трајница, дељење корена ових биљака ради нове садње.

Ово је и период када ће изловица које су остале у земљи

почети да ничу висибаве, нарциси, крокуси. Треба их прехранити ђубривом за цвеће.

Собно цвеће – ово цвеће нам само показује да ли га треба пресајати: ако се њихов надземни део шири преко ивице саксије или ако заузимају цео простор саксије, треба их пресајати у већу. Развој корена умањује простор у саксији, расте у облику спирале или избије на дну, што не дозвољава биљци да напредује. Не устручавајте се да скратите жиле корена. У великим саксијама треба заменити део земље новом, а након пресађивања биљке треба залити.

Припремила:
Софија Доминковић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Основни Office Toolbar (8)

Палета Styles

Састоји се из следећих икона:

Икона	Име	Користи се за:
	Normal	форматирање текста избором скупа команди које се примењују истовремено на цео селектовани део текста. Постоје готови стилови и они које ми креирамо;
	Change Styles	промена постојећих стилова. Избраном стилу можемо да променимо боју и фонтове. Уколико желимо да сачувамо стил који смо сами креирали, клинемо на дугме Set as Default.

Када левим тастером миша клинемо на стрелицу која се налази у десном доњем углу палете **Styles**, на екрану ће нам се приказати прозор **Styles**. У њему видимо готове стилове које можемо применити на селектовани текст (рецимо, желимо да сви наслови буду истог стила). Такође имамо могућност да креирамо сопствени стил, изаберемо фонт, величину слова, боју слова, а на крају дамо име креираном стилу. Тај стил ће се тада појавити у листи понуђених стилова и биће у њој док га не обришемо.

Палета Editing

Састоји се из следећих икона:

Икона	Име	Користи се за:
	Find	проналажење одређене речи или израза;
	Replace	замена одређене речи или израза неком другом речи или изразом;
	Select	селектовање текста:

Select All – селектовање целог текста,
 Select Objects – селектовање објеката,
 Select Text with Similar Formatting – селектовање текста који има исти или сличан стил форматирања.

Коришћење команде Find

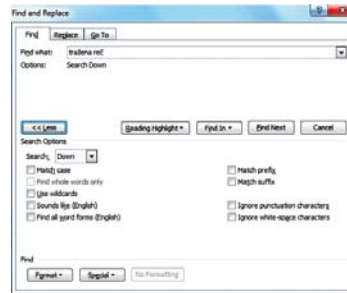
Ако желимо да пронађемо одређену реч или израз, можемо се постепено померати кроз документ (што нам одузима много времена), или искористити команду **Find**. Поступак за проналажење је:

1. клинемо на икону **Find**;
2. у левом углу екрана ће се појавити пано **Navigation**;
3. у поље **Search Document** укуцамо реч или израз који желимо да пронађемо;
4. тражена реч ће се појавити у пану **Navigation** онолико пута колико се појављује у тексту;

5. клинемо на стрелице нагоре или надолу да бисмо приказали сваку тражену реч у тексту.

Напомена: уколико желимо, можемо да претражујемо само слике (Graphics), табеле (Tables), формуле (Equations), фусноте (Footnotes/Endnotes) или коментаре (Comments).

Уколико клинемо на стрелицу поред поља **Search Documents**, па изаберемо опцију **Find**, на екрану ће се појавити прозор **Find and Replace**. Када клинемо на дугме **More**, видећемо додатне опције претраживања и промене:

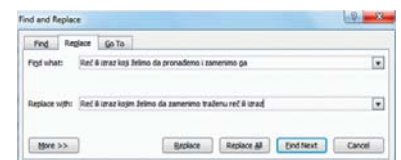

- a) **All** – ако претражујемо цео документ;
- b) **Down** – ако претражујемо документ од текућег положаја курсора па до краја;
- c) **Up** – ако претражујемо документ од текућег положаја курсора па до почетка;
- d) **Match case** – проналази баш ону реч која је уписана у поље Find What водећи рачуна о малим и великим словима;
- e) **Find whole words only** – претражује целе речи и не обраћа пажњу на оне речи које као саставни део садрже унесени текст;
- f) **Use wildcards** – претражује уз помоћ џокер знака;
- g) **Sounds like** – проналази фонетски облик речи;
- h) **Find all word forms** – претражује различите облике речи;
- и) клинемо на дугме **Format** уколико желимо да пронађемо речи у специјалном фонту, пасусу, језику или стилу;
- ј) клинемо на дугме **Special** уколико желимо да тражимо знакове интерпункције или знакове за преламање стране;
6. клинемо на дугме **Find Next** да би претраживање почело;
7. клинемо на дугме **Cancel** када желимо да завршимо претраживање.

Коришћење команде Replace

Уколико желимо да неку реч или израз заменимо неком другом речи или изразом, поступак је:

1. клинемо на икону **Replace**;
2. на екрану ће се појавити прозор **Find and Replace**;
3. у поље опције **Find what** укуцамо реч или израз који желимо да пронађемо;
4. у поље поред опције **Replace with** укуцамо реч или израз којим желимо да заменимо тражену реч или израз;
5. уколико желимо да заменимо реч, клинемо на дугме **Replace**, а уколико желимо да свако појављивање тражене речи заменимо новом, клинемо на дугме **Replace All**;
6. клинемо на дугме **OK**;
7. клинемо на дугме **Close**.

Наставиће се

Предраг Јовановић

САБОР ЗЕМЉОРАДНИКА У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ

Златници рекордерима

Бранислав Живановић

Радослав Томић

Драшко Даниловић

На недавном Сабору земљорадника у Сремској Митровици проглашени су рекордери у производњи хране на подручју Срема за 2012. годину. На 39. такмичењу учествовало је 340 пољопривредника из свих делова Срема, који су се надметали у ратарској, повртарској, воћарској, виноградарској, сточарској и производњи дувана. Награђено је 77 такмичара, а најбољи међу њима добили су златнике.

– За највеће робне произвођаче проглашена су четири земљорадника. Дарко Даниловић из Кузмина произвео је у прошлој години 530.000 кг кукуруза и 180.000 кг соје, Павле Ненадовић из Вогња награђен је за остварених 1,2 милион килограма пшенице, Миодраг Лазић из Голубинаца за добијених 29,1 милиона килограма шећерне репе, а Срђан Ковачевић из истог места за произведених 99.498 килограма сунцокрета – рекао је Бранислав Живановић, председник Одбора за такмичење земљорадника.

По категоријама, највећа конкуренција била је у производњи пшенице до три хектара, а златник је освојио Жарко Радојчић из Вогња за произведених 8.640 килограма по хектару. Прво место у производњи јечма припало је Горану Руњанину из Кузмина, Рада Пекић из Голубинаца најбољи је произвођач овса, а Ђорђе Ђуричић из Купинова силажног кукуруза. И поред суше, Душан Поповић из Вогња и Синоша Ковачевић из Голубинаца добили су преко 7.000 килограма кукуруза по хектару.

Душан Алчаковић из Путинаца освојио је златник за производњу соје.

Међу награђенима у овој категорији био је и дипломирани инжењер пољопривреде Радослав Томић из Краљеваца, који је учествовао на претходних 35 такмичења. Најпре као организатор док је био запослен, а последњих седам година, откако је отишао у пензију, као такмичар.

– Сви желимо да прикажемо оно што смо добили на нашим њивама, да то виде други пољопривредници и стручњаци. Добро сам припремио парцелу за соју, али је род био умањен због суше. Земљорадници из мог села и ја редовно се такмичимо јер волимо и да се дружимо са осталим Сремцима на Сабору у Сремској Митровици – каже овај мештанин Краљеваца.

Златнике су, затим, добили и Никола Кричка из Чалме за производњу шећерне репе, Драган Манојловић из Добринаца за сетву кромпира, Тихомир Бојанић

из Чалме за род парадајза, а Микан Таназић из Ноћаја за принос паприке.

За производњу лубеница, диња и дувана награђени су Слободан Живановић из Голубинаца, Драган Вукајловић из Добринаца и Данило Гојић из Љукова.

Најбољи воћари у прошлој години на подручју Срема били су Стева Ђурчић из Гргуреваца и Ирижани Димитрије Зарић, Ђорђе Марић и Драган Миљевић.

Марко Милосављевић из Нових Карловаца проглашен је за сремског рекор-

Више средстава за пољопривреду

У градској управи Сремске Митровице кажу да настоје да помогну развој пољопривреде и пољопривредника. У буџету за 2013. годину, поред изградње и одржавања инфраструктуре, здравствене и социјалне заштите и заштите животне средине, приоритет је добила и пољопривреда. За ову грану је предвиђено више од 80 милиона динара, што је осам пута више него што је било у буџету за 2011. годину.

дера јер је лане испоручио на тржиште преко 373.000 литара млека. За изузетну производњу прасади и товних свиња златницима су награђени и Бора Шуљманец из Лаћарка и Милован Иванковић из Засавице.

Међу награђенима за тов свиња у Сремској Митровици био је и Драшко Даниловић из Кузмина.

– Прошле године сам утоварио 1.928 свиња и испоручио на тржиште близу 240.000 килограма меса. Имам савремене објекте, озбиљно се бавим сточарском и ратарском производњом, тако да готово сваке године стижу и награде са такмичења – истиче Даниловић.

Кажу пољопривредници да је овогодишњи, 39. Сабор одржан као у најсрећнија времена и да им је жао што такмичење није и у другим деловима Војводине прихваћено као у Срему.

До пре две године ово такмичење земљорадника организовао је Задружни савез Срема, а од тада Сремска привредна комора. Четири деценије такмичарског покрета у Срему биће обележено крајем фебруара 2014. године. **Д. Р.**

Спорт уместо лека

Седамдесетшестогодишњем Цветку Китићу, доктору наука физичке културе, веома је значило што је радни век провео на Медицинском факултету у Нишу и на Факултету спорта и физичког васпитања где је предавао студентима. Својим примером, позитивним схватањима, спортским постигнућима, здравим начином живота, сада предаје свима – и млађима и старијима, који хоће да се угледају на њега и да живе динамичну и срећну свакодневицу. Зато је већ трећи пут у последњих неколико година наш саговорник.

Од када је у пензији и активно се бави атлетиком, Цветко Китић учествује на првенствима Србије, Балкана, Европе и света. Највећим успехом сматра што је свих тих девет година првак Балкана у спринту на 100 и на 200 метара, и у скоку удаљ. Четврти је у Европи у троскоку, а у тој дисциплини је од 2012. године и првак Балкана.

– Усвојио сам девизу „спорт уместо лека“. У спорту као „живој форми чудесне заводљивости“ свако може открити најбоље стране своје личности. Потреба сваког човека је да се развија, проверава, потврђује. Наравно да и ја желим да се проверим, зато и учествујем на такмичењима и редовно тренирам. До сада сам освојио укупно педесет медаља, од којих је четрдесет златних а десет сребрних. Себе сам пронашао у спорту, драг спорту дају неизвесност и узбуђења – објашњава наш саговорник.

Од када је у пензији и активно се бави атлетиком, овај Нишлија са успехом учествује на првенствима Србије, Балкана, Европе и света

Познатом Нишлији године нису умањиле енергију и страст за животом. Каже да је напао старост на свим фронтима. Оружје су му ментална и физичка активност, оптимизам, смех, правилна исхрана, радозналост, путовања.

– Тиме бар на неко време успевам да уклоним издајничке знаке старења. Имам јасну мотивацијску подлогу, а то је здравље. Здрав, уредан живот, тренинзи и упорност су прави начин да се преузме контрола над сопственим животом, а то значи не пристати на диктат биолошког сата и троше-

ње психофизичке и менталне енергије. Пензионисање нисам доживео као прекид са активним животом, здравим навикама, као путовање без смисла, без стратегије, и без осмишљеног стила живота. Тренирање, упорност, и то што верујем у себе даје смисао свему што радим. Истовремено, спорт је за мене и чиста емоција која ми омогућава да се забављам, радujem, будем задовољан, а не само да стремим ка што бољим резултатима и успеху. Наравно да ме сваки успех и обавезује да наставим озбиљно да тренирам, и да изнова видим мо-

гућности за самопотврђивање – сматра Цветко Китић.

Он верује да ниједан лек, ниједна дијета не могу да замене покрет, и да су кретање и рекреација незамењив рецепт за сваки виталност.

– Педале бика морају да се врте да не бисмо пали. Тако је и у свакодневном животу, излаз из „седоманије“ налази се само у физичкој активности која постаје динамичка форма живљења. Треба живети здрав и смислен живот да би се постигло задовољство и аутентична срећа – поручује нишки ветеран.

Ј. Оцић

ОДМАРАЛИШТЕ СУБОТИЧКИХ ПЕНЗИОНЕРА У СОКОБАЊИ

Почетак сезоне 1. маја

Како јавља Драгица Лучев, председница Градског удружења пензионера Суботице, почело је издавање резервација за смештај у одмаралишту овог удружења у Сокобањи. Да подсетимо, смене у овом објекту трају по десет дана а прва група пензионера боравиће у одмаралишту од 1. маја. Последња

овогодишња група гостију завршиће боравак у одмаралишту 30. септембра.

Заинтересовани чланови ове најмасовније суботичке пензионерске организације могу већ да почну да се пријављују и заказују термине у седишту Удружења у Суботици, у улици Саве Шумановића број 2. Са собом треба да поне-

су чланску књижицу са уплаћеном чланарином за 2013. годину и фотокопију личне карте.

Туристички аранжман у одмаралишту пензионера у Сокобањи може се отплаћивати у пет једнаких месечних рата, а прва рата се уплаћује приликом закључивања уговора.

М. М.

КРЕАТИВНОСТ БЕЗ ГРАНИЦА

Скривене моћи

„Паре нису проблем. Нечег се одрекнеш да би себи приуштио оно што волиш“, говори и сопственим примером доказује пријатељица која сваког месеца од непристојно ниске пензије издваја одређену, не баш ни малу, суму за школу сликања.

На предлог колегинице уписала се пре три године и од тада не може да ишчека уторак и четвртак када има часове, није јој тешко да мења два превоза да би стигла до тамо, не сметају јој ни ледена зима ни паклена врућина. Све остале животне обавезе усаглашава са терминима јер, према њеним речима, ништа не може да се мери са задовољством препуштања послу у којем нема простора за бриге и мисли осим о ономе што тренутно ради и при том у томе неизмерно ужива.

Нисмо сви уметнички надарени, нити морамо да имамо таква интересовања, али ако појам уметности не узмемо у строгом смислу, већ га проширимо на стваралаштво уопште, доћи ћемо до тачке у којој сви можемо да се пронађемо, а тиче се наших скривених способности и талената.

Уз мало среће, случајности, понекад и стручну помоћ, откривамо их у позном добу и ако успемо да их ваљано препознамо, подстакнемо и искористимо на прави начин, осигуравамо себи здраво старење, што је не само лична драгоценост, већ капитал читаве заједнице.

У времену убрзаног старења човечанства, уз податак да ће до 2030. на планети бити више од милијарду људи старијих од 65 чиме ће се, први пут у историји, млади наћи у мањини, преокупације стратега будућности окренуте су ка томе како да продужени животни век буде живот у пуном смислу, а не само пуко бивствовање.

У досезању тог циља креативност представља значајну димензију. Креативну енергију човек задржава у неком виду и у старости и болести, па чак кад ни он и његова околина нису тога свесни, показују најновија научна открића. Као плод тих сазнања уметност добија нову употребну вредност, као терапеутско средство чији исцељујући ефекат, додуше, ни досад није био непознат.

Бављење уметношћу или било каквом стваралачком делатношћу у позном животном добу доноси не само задовољство и испуњење, већ доводи и до изненађујућих спознаја

Шта се то догађа у организму да човек у шездесетој или седамдесетој години установи да је надарен за сликање, компоновање, писање, глуму, чак плес... почне тиме страствено да се бави и то искуство му потпуно измени живот?

Такве примере сви имамо у околини, а они о којима читамо у медијима звуче невероватно. Амерички неуролог Ричард Сенелик у прилогу за магазин „Атлантик“ помиње случај Лестера Потса који је постао познат и признат сликар акварелиста у позним годинама, већ

увелико погођен деменцијом и када је изгубио моћ говора.

Према лаицима доступном објашњењу научника, старење и деменција су процеси у којима поступно долази до пропадања можданих ћелија, али нису сви сегменти обухваћени подједнако, нити истим интензитетом. Наша комуникација са околином углавном почива на говору и писању а с когнитивним пропадањем те се способности постепено губе. Ипак, комуникација тиме није сасвим пресечена, већ се само испољава на други начин, рецимо сликом или музиком као

врстом „бајпаса“ којим се премашује уобичајени (вербални) канал, а успоставља нова веза.

На сличан начин тумачи се и задивљујући, дотад непознат дар за компоновање код 68-годишњака са прогресивном деменцијом. У здравом мозгу, каже научник, један део је доминантан у односу на други (у овом случају музички таленат) и на неки начин га „покрива“, потискује. Када је, услед деменције, тај доминантни део ослабио, ослободио је потиснути део и допустио музичким способностима да дођу до изражаја.

Тако се неким чудним и збуњујућим путевима, у тренутку када то нико не очекује, код неког открије да поседује дотад непримећен редак таленат. Неко ће рећи прекасно, али чак и тада, тврде научници, ослобођена енергија из тих скривених резервоара способности учиниће добро оном ко је поседује, помоћи ће успостављању неког невидљивог унутрашњег баланса.

Јер, нема никакве дилеме да је уз одржавање физичке кондиције неопходан и опстанак мождана еластичности. А то се не постиже само решавањем укрштених речи или судокуа, најчешћих видова мисаоне гимнастике. „Кад радите судоку, онда ангажујете део мозга, али потребно је упослити цео мозак“, цитира „Њујорк тајмс“ Мајкла Петерсона, стручњака за „ментални фитнес“ или креативно старење, како се то данас популарно говори.

Неодвојиви део свега тога је уметност. Резултати озбиљних студија ту констатацију убедљиво поткрепљују. Истраживачи Центра за здраво старење са Универзитета „Џорџ Вашингтон“ изнели су податак да су људи који своје позне дане проводе бавећи се неким уметничким радом генерално здравији, код њих се бележи знатно мањи број падова и прелома кука, знатно мање посета лекару, мање узимања лекова и случајева депресије и усамљености. На крају, све то подразумева и мање трошкове. За лечење неизлечиве Алцхајмерове болести помиње се цифра од хиљаду милијарди долара. Онај ко може да замисли колико је то новца, лакше ће схватити колику уштеду и добит уметност у старости представља.

Д. Драгић

И ОВАЈ ПРЕДСЕДНИК ФРАНЦУСКЕ УВОДИ НОВИНЕ У ПЕНЗИЈСКИ СИСТЕМ

Опет реформа у Француској

Ипак, нове промене у пензијском систему биће „мекше“ од оних из 2010. које су на улице извеле милионе

Када је 2010. објављена реформа пензијског система у Француској, која је, између осталог, подразумевала и подизање границе за одлазак у пуну пензију са 60 на 62 године, милиони Француза изашли су на улице да протестују.

Незадовољство што се дира у ту тачку француског социјалног система свакако је допринело потоњем поразу Николе Саркозија на председничким изборима и победи социјалисте Франсоа Оланда, који је међу приоритетне послове уврстио и „реформу реформе“. Вратио је, наиме, неким категоријама запослених право да се и даље пензионису са само 60 година, упркос томе што је у развијеним западним економијама тренд обрнут: граница за престанак радног века је у многим земљама већ померена – или је то у највише – на 67 година.

Али ни Оланд није могао вечито да игнорише фискалне и демографске реалности: чињеница да је данашњи дефицит националног пензијског фонда 14 милијарди евра, са проценом да ће до краја деценије нарасти на 20 милијарди. Као и то да је данас сваки четврти Француз пензионер, а да ће у следећих десет година то бити сваки трећи.

Данас у Француској сваког пензионера, велика статистика, издржавају два и по запо-

слена, а дугорочна прогноза каже да ће се то до 2060 – отприлике кад они који се данас запошљавају стигну до пензије – погоршати. На сваког пензионера биће по један и по који ради.

Да ли је, дакле, сада ред на Оланд да буде на мети пензионера и оних који ће то ускоро бити? Ако је нешто непопуларно у Француској, то су пензијске реформе, а ово ће иначе бити први пут да у ову осетљиву област дира један шеф државе који долази са левице. Али, ако је Саркози својевремено пензијску реформу гурао на силу, Оланд је одабрао мекши приступ. Поучен искуством претходника, он оправдано сматра да је убеђивање делотворније од наметања.

Његова реформа, чији ће предлози бити обелодањени у јулу ове године да би се нови закон изгласао 2014, неће, како је најављено, задирати у године када се може у пуну пензију или када се мора окончати званични радни век. Уместо тога, уштеде ће се постићи – смањивањем пензија. Наиме, по новом плану, мера за раст пензија убудуће не би била стопа инфлације, већ један постотак мање.

При том ће се направити и разлика по социјалним категоријама: у следеће три године, на пример, пензије менаџера би расле по годишњој стопи од само 0,5 одсто, а оне обичних радника за 0,8 процената, уз претпоставку да инфлација буде прогнозираних 1,75 одсто.

У исто време, реформа ће донети и законски оквир који ће онима који желе да раде дуже то и омогућити, и тиме би се решио про-

блем прераног напуштања тржишта рада. Сада је само 19 одсто Француза у добу између 60 и 64 године радно активно, што показује да у овом погледу постоји велики потенцијал. Према извештају Европске комисије (владе Европске уније) за 2012, само мали пораст останка на послу у овој категорији омогућио би значајно смањивање пензијског терета који тренутно износи 14,4 одсто француског бруто националног производа.

Данас се Французи у просеку пензионису већ са 60 година, док је у другим развијеним земљама тај просек око 64 године. На другој страни је велика стопа незапослених у Француској: око 10 одсто, али, као и свака статистика, и ова не показује целу слику, то јест крије чињеницу да је сваки четврти млади без посла.

Анализе које прате сваку пензијску реформу, па и ову, показују да француски систем није уствари толико дарежљив како се обично мисли. Француске пензије у просеку износе око 60 одсто просечне плате коју је неко имао током целог радног века, док је у земљама ОЕЦД тај просек 69 одсто.

Француски систем је, сем тога, доста компликован: постоји широка лепеза бенефицираних пензија, па тако рецимо пензионисани возач аутобуса прима месечни чек на коме је 2.500 евра, а неко ко је целог века обрађивао земљу као самостални фармер само 900 евра. А још један разлог за гуњњање је и чињеница да су доприноси за пензијско осигурање, кад се упореде са сличним економијама, релативно високи.

М. Бекин

ПРОСЛАВА ОСМОГ МАРТА У КЊАЖЕВЦУ

Дођи, драги, вечерас на прело

Осмомартовске свечаности се традиционално одржавају у Књажевцу већ десет година, а организује их Удружење пензионера и инвалида рада. По речима председнице Секције жена и КУД-а „Сунчана јесен“, Бебе Милић, прослава се ове године одвијала у неколико сегмената.

Најпре је за пензионере и све остале грађане одржана Чајанка у Дому културе, као претходница Осмог марта, на којој су најстарији Књажевчани приказали културно-уметнички програм под насловом „Дођи, драги, вечерас на прело“. Први део програма је био у етно маниру, са старинским песмама које су се

певале у два гласа на прелима по селима. Коришћени су стари текстови и цео програм је одисао тимочким говором, а пензионер – глумац аматер Звонко Павковић је приказао монолог „Како су ме оженили“.

У другом делу програма дочаран је кафански живот Књажевчана у прошлом веку, јер су ка-

фане, а било их је више од 50, у то време имале велики значај у друштвеним, културним и политичким збивањима, па је намера била да се прикаже кафански живот и оживи слика тадашње вароши. Уз кафанску музику, староградске и народне песме, представљено је како се некад играло и веселило.

Око 250 посетилаца, углавном жена и младих, било је врло задовољно приказаним програмом, у чијој реализацији су учествовали хор, фолклор и већи број соло певача и глумаца, као и група певача „Здравац“ који се углавном баве етно музиком. Гости су били представници општине, Геронтолошког центра, Центра за социјални рад, Црвеног крста, а Чајанку је пропратила и ТВ Књажевац. По завршетку програма наставило се весеље, дружење и игранка.

Осмог марта у Клубу пензионера организовано је другарско вече за све чланове уз вечеру, дружење, песму, игру и лутрију. У плану је и посета Геронтолошком центру „Књажевац“ и Дому старих у вили „Катарина“ којима ће такође бити приказан програм са Чајанке.

Д. Ђорђевић

РЕДАК ЈУБИЛЕЈ БРАЧНОГ ПАРА ЖИВАНОВИЋ ИЗ СОПОТА

Шест деценија у браку

Љубина (79) и Драгомир (81) Живановић из Сопота прославили су 9. марта 60 година брака. На прослави је било ића и пића и слављеничка торта, али и много сећања на оно што су Љубина и Драгомир проживели за шест деценија заједничког живота. Деда Драга је већ 25 година пензионер, а главни терет око куће и деце је поднела домаћица баба Љубина. Честитке су примали од породице, а истичу да је за њихове старачке дане најважније здравље.

Те давне 1953. године започели су заједнички живот који је био и тежак и леп али, како кажу, већих криза нису имали. Као и код оста-

лих бракова, било је и свађа и ситних расправа које су уз љубав и разумевање успешно превазилазили. Обоје се слажу да нема рецепта за срећан и дуговечан брак, да је потребно јако много разумевања, слоге, љубави и толеранције.

Драгомир је своје пензионерске дане посветио писању прозе, поезије и афоризама, а Љубина брижно негује цвеће, плете и хекла. Обоје су били хумани даваоци крви – Драгомир је дао крв 23, а Љубина 13 пута.

Имају две ћерке, три унучета (две унукe и унука), два прауника и ускоро ће још једна принова – прауника.

М. Јаковљевић

Прва изложба ручних радова

Секција за ручни рад „Орхидеја“, која ради у склопу Месне организације пензионера Бачка Топола, приредила је од 8. до 11. марта у Дому културе у овом месту своју прву самосталну изложбу. Ову добро посећену изложбу отворио је Драгутин Лекић, председник Општинског удружења пензионера

Према речима Драгутина Лекића, пензионери и пензионерке чланови „Орхидеје“, основане 2006. године, проналазе духовни мир и задовољство у оваквом креативном стварању, у међусобном дружењу и заједничким путовањима, али и у размени искустава са колегиницама и колегама из

Бачка Топола, а медијски ју је пропратила и локална телевизија. Ветерани из Секције за ручни рад, која сада броји 36 чланова, суграђанима су приказали ручне радове од чипке, веза, предмета од дрвета, керамике и тако даље.

удружења широм Војводине. У току прошле године они су учествовали на бројним изложбама у земљи и иностранству, између осталих на Међународној изложби ручних радова – МИРК, Изложби ручних радова из Војводине у Будимпешти, на Божићном

и Новогодишњем вашару, на Ускршњој изложби у Бачкој Тополи итд. Учествовали су и у бројним радионицама где су се, кроз сарадњу са члановима сличних секција из Покрајине, упознавали са новим техникама уметничког стварања као што су фарбање на свили, рад са пластиком итд.

Председник Лекић каже да су у Удружењу поносни на њихово богато стваралаштво, те су им досад доделили бројне захвалнице, пехаре и дипломе као признање за уложени труд, квалитет и несебичан ентузијазам који испољавају.

М. Мектеровић

МАНИФЕСТАЦИЈА „ЖЕНА ОПШТИНЕ ТОПОЛА“

Признање Драгани Митровић

У част Међународног дана жена, у дворишту Културног центра у Тополи додељена су признања на већ традиционалној манифестацији „Жена општине Топола“. Овогодишња добитница тог признања и плакете „Даринка Радовић“ је Драгана Митровић, домаћица из Тополе и хранитељка двоје деце без родитељског старања.

Плакета „Даринка Радовић“ се додељује заслужним женама са подручја ове општине у част Дана жена, а признање је пре две године установио Општински одбор СУБНОР-а Тополе.

На свечаности су уручене и награде за литеарне радове на теме: Мајка, борац рата и мира; Мајка, најлепша бајка; Боже, како су велике наше мајке. Прво место су поделиле Наталија Симић и Милица Станковић, ученице петог разреда Основне школе „Карађорђе“ из Тополе. Из исте школе је и другонаграђена Сара Радовановић, док је трећа награда припала Ивани Петровић, ученици петог разреда Основне школе „Сестре Радовић“ из Белосаваца.

Свечаност је организовао Општински одбор СУБНОР-а, уз покровитељство општине Топола.

М. Сантрач

РУМА

Прослављен Дан жена

Осми март је прослављен и у Геронтолошком центру „Срем“ у Руми, тако да је и ова прилика искоришћена за песму и игру.

Чланови рецитаторске секције говорили су прозу и стихове Иве Андрића, Жака Превера и Ђуре Јакшића. Хор установе је певао уз хармонику Јосипа Јурце, а публици су се представили и чланове фолклорне секције који су одиграли „Бојерку“, „Ти, момо, ти, девојко“ и „Арапски кукуњеш“.

Било је весело за Дан жена, као и за сваки други празник у румској установи.

Д. Р.

ЛОЗОВИК

Добар рад руководства

И чланови Удружење пензионера из Лозовика код Смедерева прославили су 8. март, Дан жена, у својим просторијама.

Прославу су беспрекорно организовали председник Удружења, Боривоје Матић, секретар Миле Петровић, благјиник Зорица Димитријевић и Радојка Машић, а дружење је, уз иће, пиће и песме и игре из моравског региона, трајало до зоре.

Лозовичка пензионерска организација броји 480 чланова за које руководство Удружења често организује прославе ро-

ђендана, шаховска такмичења, екскурзије са посетама манастирима и другим знаменитим местима, као и набавку огрева, намирница и друге активности.

Д. Д.

НИШ

Дружење у Пролом бањи

Поводом 8. марта, Међународног дана жена, Удружење пензионера града Ниша је за своје активисткиње организовало једнодневни излет до Пролом бање. Њих стотинак из Извршног одбора, месних организација и волонтерке у раду са старим и изнемоглим лицима, уз дружење и у пријатној атмосфери, провеле су диван дан.

Била је то прилика да се уз музику и лепо расположење макар накратко забораве свакодневне бриге и проблеми које на својим плећима, ипак, највише носе жене.

Удружење пензионера града Ниша иначе сваке године на пригодан начин обележи Осми март, па је и овогодишњи излет до Пролом бање само наставак добре традиције да се и на тај начин покаже пажња и захвалност жени, неуморном борцу за добробит породице и друштва у целини.

Љ. Г.

ЗАЈЕЧАР

Осмомартовски концерт и изложба

У новоотвореном Дому културе „Котлујевац“ – Зајечар поводом Међународног дана жена КУД „Пензионер“ приредио је незабораван концерт.

У једночасовном програму овог осмомартовског концерта, после поздравне речи Vere Димитријевић, председнице

КУД-а, наступили су вокални и инструментални солисти, рецитатори и хумористи, и чланови фолклорне групе.

На сцену је најпре ступио старина здравичар Тиосав Ћирић, а потом вокални солисти Димитринка Петров, Десанка Станковић, Јона Кореловић и Љубинко Тодоровић, и фрулаш Милан Пајкић. Вече је обилovalo и фолклорним играма које је припремио Милорад Миленковић.

Поводом 8. марта у Радул Беговом конаку отворена је и изложба саксијског и резаног цвећа, која је трајала недељу дана, тако да су сви заинтересовани могли да набаве врло лепо цвеће и подаре га својим најдражим дамама.

М. С.

НОВИ САД

Активна Прва војвођанска бригада

Месна организација „Прва војвођанска бригада“, Удружења пензионера града Новог Сада, активно делује на подизању квалитета живота својих чланова. Тако су недавно, поводом 8. марта, за 40 својих чланова организовали тродневни излет у Сокобању.

Уз излете и боравак у бањама, део активности ове МО је усмерен на организацију бесплатних превентивних прегледа. У сарадњи са једном оптичарском радњом из Новог Сада, недавно су организовали бесплатну контролу вида током које је око 70 чланова добило компјутерски преглед диоптрије – рефракције ока.

Како каже Перка Маринковић, председница ове МО, иста очна кућа нуди и преглед очног дна, као и повољну отплату наочара на шест и више рата.

Након ове акције, Месна организација „Прва војвођанска бригада“ за своје чланове је организовала и бесплатну проверу слуха. **Д. К.**

СУБОТИЦА

Основци у посети Геронтолошком клубу

Геронтолошки центар Суботица наставља одличну сарадњу са школама из овог града, па су тако чланови креативне радионице Геронтолошког клуба „Центар 2“ недавно угостили ученике ОШ „Кизур Иштван“.

Како јављају из Геронтолошког центра, чланови радионице су том приликом обучавали мале госте основама сликања на текстилу, а деца су за узврат одржала пригодан програм за пензионере Клуба.

Др Ненад Иванишевић, директор Геронтолошког центра Суботица, истиче да је циљ оваквих сусрета међугенерациска сарадња, као и развијање узајамног поштовања и толеранције. **Д. К.**

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Крепка у стој

Једна од најстаријих пензионерки и житељки Смедеревске Паланке, Вукосава – бака Вука Перишић, рекла нам је, када смо је посетили прошле године, да дођемо и следеће године да прославимо заједно њен стоти рођендан. И, одазвали смо

се њеном позиву. А поред породице – сина, снаха, унучића, праунучића, и дописника „Гласа осигураника“, бака Вуки су рођендан честитали и Витомир Вита Ацић, секретар Општинске организације пензионера Смедеревске Паланке, и Светислав Рабреновић, председник МО пензионера МЗ „Доњи град“, са сарадницима, као и локална РТВ „Јасеница“.

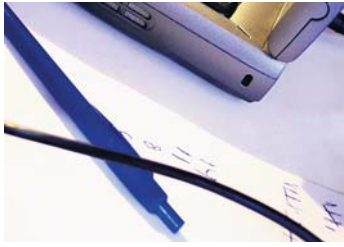
Радосна бака Вука, која је госте дочекала на вратима свог дома, свима је захвалила на поклонима и на томе што нису заборавили на њен рођендан. Она је врло витална, здравље је добро служи, и још може понешто да уради у свом дому. Каже да неког посебног рецепта за дуг живот нема, већ је потребно поштовање супруга, деце и пријатеља, као што је она имала и још има од својих најмилијих, и све ће, по бака Вуки, бити у најбољем реду. **Сл. К.**

Весело за даме

По традицији, овога пута у просторијама Клуба Општинске организације пензионера Смедеревске Паланке, пензионерке из града на Јасеници са својим гошћама из Велике Планае и Свилајнца прославили су Међународни дан жена. Све присутне даме поздравио је Слободан Б. Пантић, председник паланачких пензионера, пожелео им дуг живот и добро здравље, нагласивши да ће се убудуће у Клубу организовати разне забаве и дружења, као и приједи за пензионере из других места у Србији који буду долазили у посету Смедеревској Паланци.

Иначе, ову прославу, која је уз игру, песму, шалу, иће и пиће трајала до касних вечерњих сати, заједнички су организовали руководство паланачке Општинске организације пензионера и Актив жена. **Сл. К.**

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Имам ли право на бању

Видим да је и ове године отворен конкурс за бесплатан одмор и опоравак пензионера у бањама Србије. То је стварно права ствар за све нас који имамо јако мала примања, а није нас баш ни мало. Колико ја видим, добар део пензионера је са примањима испод просека. И испод сваког минимума за нормалан живот. Па пошто једва некако успевамо да се скрпимо од једног до дугог дела пензије, нема никаквих могућности да одемо у неку бању на опоравак и мало рехабилитације. А треба и те како. Добро нам дође и да само будемо тамо, а још и мало лечења и провере здравственог стања је одлично.

Ја сам пре четири године био бесплатно у бањи и не знам да ли сада имам право да поново поднесем захтев са документацијом од чега болујем. Па пошто видим да овде понекад одговарате на питања, молим вас да кажете да ли имам право да ове године конкури-

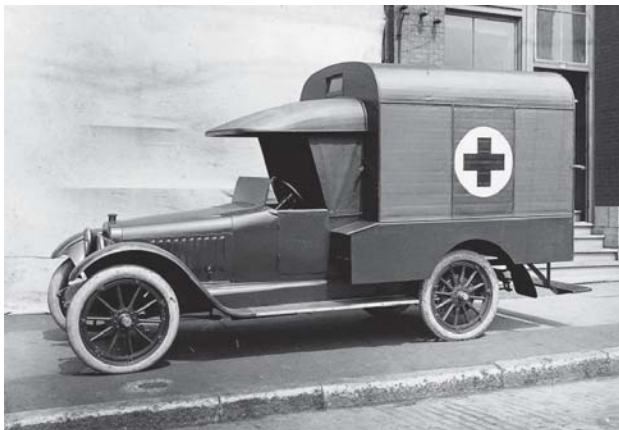
шем за бању пошто ми је пензија испод 15.000 динара.

Унапред хвала,

Иван Димитријевић,
Београд

Одговор редакције: Нажалост, немате право да ове године конкуришете за бесплатан одлазак у бању пошто сте већ били пре четири године, а према Правилнику о друштвеном стандарду пензионера, између два боравка у бањи о трошку Фонда ПИО мора да прође пет година. Ви ћете морати да сачекате следећу годину да бисте конкурисали за бесплатну рехабилитацију у бањи, а за ову годину једино можемо да вам предложимо да се распитате у некој од многобројних бања које пензионерима дају попуст и могућност плаћања на шест или чак и више рата, о чему ћемо опширније писати у неком од наредних бројева.

Некад и сад

Заштита здравља радника

Последњих двадесет година напредовала је наша индустрија и обрт у великим размјерама. Број радника расте из године у годину, ствара се велики и јаки раднички staleж, који тражи да му се пружи пуна и јака заштита на раду. У раду човек постаје stroj којему у сваком часу пријети опасност, који излаже своје здравље и живот у тешку борбу са најразноврснијим елементима индустрије и рада.

Заштита здравља радника мора бити аксиом сваке културне средине. Социјално осигурање је онај фактор у земљи којему је повјерена скрб над животом и радом радничке класе. Радничко осигурање има задаћу да свим силама и средствима поправи и усаврши услове рада и да кроз то заштити живот и здравље радника. Тај велики задатак радничког осигурања треба да проводе лијечници. У сваком конкретном случају треба изнаћи и установити у каквом односу стоји рад и здравље радника.

(Средишњи уред за осигурање радника у Загребу, Извештај о пословању за 1936, Загреб, 1937)

Уређење области професионалних обољења

Професионална обољења се у Србији све мање утврђују и пријављују, а званични подаци о томе су непоуздани. У 2011. је у Србији регистровано 30 професионалних обољења, а годину дана пре тога 29. У поређењу са развијеним земљама, то су нереални бројеви, јер се по њима на милион запослених пријављује 15 до 20 оболелих. Један од примера где су пропусти очигледни јесте да у Србији није препознат и пријављен ниједан случај рака плућа као последица штетних утицаја на радном месту. На основу података из светске литературе, требало би да се годишње у земљи открије око 200 оваквих пацијената, и то пре свега због изложености азбесту.

Један од разлога због којих званичне регистрације нису поуздан извор јесте наш правилник за ову област. У плану је да се код нас уведу нови, мешовити концепт који, на препоруку ЕУ, примењује већина развијених земаља. У оквиру пројекта Министарства здравља „Програм утврђивања, пријављивања и регистрације професионалних обољења“, ове године ће се радити на консолидацији листе професионалних обољења и јасним критеријумима за утврђивање професионалних обољења, а за 2014. је планирана интензивна обука лекара, посебно у домовима здравља, како да препознају и пријаве професионалне болести.

Ј. О.

Право на погребне трошкове

? Добривоје Митић, Брестовац: У децембру 2012. године био сам у Филијали Ниш и затражио накнаду погребних трошкова за сахрану своје супруге. Службеница ми је усмено рекла да немам право на накнаду погребних трошкова јер моја покојна жена није била пензионер. Сматрам да као инвалид са телесним оштећењем у висини од 70% имам право на накнаду ових трошкова.

Одговор: Право на накнаду погребних трошкова има лице које је сносило трошкове сахране после смрти пензионера. Ово право је регулисано чл. 41 Закона о ПИО. Према томе, није од значаја какав статус је имало лице које је

сносило трошкове сахране, већ да је умрло лице било корисник пензије. Како Ваша супруга није била пензионер, Ви немате право на накнаду погребних трошкова, независно од тога што Ви имате телесно оштећење од 70 одсто.

Рад за страног послодавца

? Г. Величковић, Београд: У периоду од априла 2010. године два пута сам радио по шест месеци код страног послодавца по основу стручног оспособљавања и усавршавања, за шта поседујем и документацију. Која је процедура да за овај период регулишем радни стаж? Да ли застарева моје право да за тај период уплатим доприносе за ПИО? Такође, како се бавим послом за који се обрачунава бенефицирани радни стаж, да ли је могуће по принципу прорате обрачунати са бенефицијом и период који је краћи од календарске године и да ли се може обрачунати као бенефицирани радни стаж и време проведено код иностраног послодавца на истим пословима које обављам у нашој земљи, а за које се обрачунава бенефицирани радни стаж.

Одговор: Ако сте у периоду о којем пишете радили у држави са којом Србија има споразум о социјалном осигурању, нема потребе да се трудите да то време покријете стажом осигурања у Србији, јер ће Вам се применом споразума овај стаж признати. Ово све под претпоставком да Вас је ино послодавац пријавио на осигурање у својој земљи и за то време платио доприносе за ПИО. Ако за ово време нису плаћени доприноси, о томе треба прибавити доказ од иностраног носиоца социјалног

осигурања, у ком случају постоји могућност регулисања овог периода рада у иностранству по чл. 11, ст. 1, тачка 7 Закона о ПИО. Што се тиче бенефицираног радног стажа, он не може да се утврди по нашим прописима за рад у иностранству; у овом случају само држава у којој сте радили може да регулише стаж са увећаним трајањем и призна право по том основу, без обзира на то што сте радили на пословима на којима се стаж у Србији признаје као стаж са увећаним трајањем.

Инвалидска пензија

? Горан Лукић, Зајечар: Рођен сам 1975. године. Од 1997. болујем од мултипле склерозе. Корисник сам туђе помоћи и неге и инвалидске пензије 50 одсто. Инвалидску пензију примам од 2001. године, у почетку је то била привремена накнада, а сада је инвалидска пензија 50 одсто. Имам укупно три године радног стажа. Да ли имам право на пуну инвалидску пензију?

Одговор: За остваривање права на инвалидску пензију лицима која то право остварују по основу болести или повреде ван посла, а имају преко 30 година живота, потребно је да имају најмање пет година стажа осигурања. То значи да Ви са три године стажа не испуњавате услов за оства-

ривање права на инвалидску пензију, чак и да надлежни орган вештачења утврди да код Вас постоји потпуни губитак радне способности. Ако бисте се са својом преосталом радном способношћу запослили или почели да обављате самосталну делатност, требало би то осигурање да траје

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

најмање две године пре него што поднесете захтев за оцену радне способности. За то време би Вам престало право на накнаду у ви-

сини 50 одсто инвалидске пензије. У супротном, никада не бисте могли да остварите право на инвалидску пензију.

Олакшице за инвалидна лица

? Синиша Милошевић, Бор: Старосни сам пензионер са пуних 40 година радног стажа. Сада имам 85 година и тешко сам инвалидно лице са оба вештачка кука. Тешко се крећем и уз помоћ штака, па сам остварио и право на туђу помоћ и негу, али нисам остварио ниједну од олакшица при плаћању дажбина: електричне енергије, комуналија, телефона... Како да поступим да бих остварио ове повластице као инвалидно лице?

Одговор: Није у надлежности Фонда ПИО да прописује олакшице и повластице пензионерима који су корисници одређених права из ПИО или имају телесно оштећење у одређеном проценту. Ове олакшице прописују друге установе у примени својих законом прописаних права. За сада Фонд ПИО издаје само потврде о висини телесног оштећења на захтев корисника права ради ослобађања од царине и плаћања ПДВ-а приликом увоза аутомобила, тј. за давање такозваних царинских

олакшица, као и олакшица приликом регистрације аутомобила. Што се тиче осталих олакшица, Фонд ПИО није званично обавештен, али сами пензионери се јављају са захтевом за издавање потврда ради остваривања одређених права, по сопственом сазнању. То значи да ће Фонд ПИО увек изаћи у сусрет пензионерима и корисницима других права и издати им одговарајућу потврду о чињеницама о којима води службену евиденцију, а ради остваривања било које олакшице.

Права по прописима државе која исплаћује пензију

? Викот Вил, Корман: Мој брат, инвалидски пензионер из БиХ, преминуо је 2011. године. Када сам се обратио Фонду ПИО Федерације БиХ речено ми је да немам право на било какву накнаду погребних трошкова, као што то важи по прописима у Србији. Зар је могуће да Споразумом о социјалном осигурању између Србије и БиХ није регулисано ово питање?

Одговор: Остваривање одређених права није могуће прописати и наметнути споразумом о социјалном осигурању између држава, ако то право није обухваћено законом државе која је склопила споразум. То значи да ако Федерација БиХ својим Законом о ПИО није прописала право на накнаду погребних трошкова после смрти корисника пензије, није могуће такво

право наметнути споразумом о социјалном осигурању те државе са осталим државама, па ни када је друга држава уговорница, конкретно Република Србија, прописала то право својим Законом о ПИО. Како је Ваш брат био корисник пензије из Федерације БиХ, сва права искључиво користи по њиховим прописима, па и на територији Републике Србије.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	НАШ ФИЛМСКИ РЕЖИСЕР	ГЛОДАР СКУПОГ КРЗНА	ГРАД У ИТАЛИЈИ	МАКЕДОНСКО МУШКО ИМЕ	СЛИКА ИЛИ СТВАР МАЛОГ ФОРМАТА	ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ	НАША НЕГАЦИЈА
ВРСТА ТКАНИНЕ							
БАВИТИ СЕ ЈЕДНИМ СПОРТОМ						ОЗНАКА ШПАНИЈЕ ИМЕ ПЕВАЧА ЛУКАСА	
ИМЕ ИТА- ЛИЈАНСКЕ ГЛУМОИЕ РАЛИ							АМЕРИКАНАЦ (КРАЋЕ)
МАЛА АРЕНА							
СИМБОЛ АЗОТА		НАЈАМНИНА					
ОЗНАКА НЕМАЧКЕ		СТ. ЈЕВР. КРАЉ ОСУЂИВАЊЕ				ОЗНАКА ЕНЕРГИЈЕ СМАЊИТИ СЕ	
РАДНА ОР- ГАНИЗАЦИЈА (СКР.)			ТАМА, МРАК	АЗИЈСКО ГОВЕЧЕ УНИШТАВАТИ			
ЗВЕЗДЕ (ЛАТ.)							
ФАБРИКА ЗА ПРО- ИЗВОДЊУ ГУМА							БЕЗБОЈНИ ЗАПАЉИВИ ГАС
ПОДИЗАЊЕ УВИС							
ЖЕНСКО ИМЕ					ИНДУСТ. ТКАНИНЕ ПОДРУЧЈА ЕМИРА		
ОЗНАКА ШПАНИЈЕ		ИМЕ ПЕВ. ФРЕНКЛИН ПРИМЕР (СКР.)					
ВОЈНА ПОШТА (СКР.)			ЗАВРШЕТАК МОЛИТВЕ БОЈНИ ОТРОВ				
УПАЛА ДУЖИЦЕ ОКА							ХЕРОЈ
23. СЛОВО ЂИРИЛИЦЕ		ЛУКА У ГРЧКОЈ ЧИСТ ПАМУК					
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ОЗНАКА ВЕНЕЦИЈЕ ГРАД У СРБИЈИ			ПРВО СЛОВО ШУМСКА КРЕДА		СИМБОЛ УРАНА МАКЕДОН. ЧИПКА	
ЈЕДАН ПЕВАЧКИ ГЛАС							
ЖЕНСКО ИМЕ							
ОБРОК НЕКОГ ПЛАЋАЊА					АЕРОКЛУБ (СКР.)		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: бригада, рендген, анте, ме, ити, мос, ла, кост, а, конте, банкет, барц, ни, арбес, к, ебонит, рантан, тараба, б, тикет, ав, сула, зараза, ерата, б, лати, па, тастер, директи

Миленко Косановић

Мисаоне направе

Тако треба. Усталом, тако је и било.
Није он мачји кашаљ. Његови мишеви коло воде.
Довде смо догурали зато што сте гурали лактом.
Узгред буди речено, у здравству је стање нездраво.
Разговарала сам са собом. Доушницима ћу дати званично саопштење.
Нема те заводнице која је равна телевизији.
Криза је толико дубока да је из ње немогућ скок у будућност.
Не мењамо ништа, ово је само нова фаза тог процеса.
Коцкарска грозница лечи се играма на несрећу.
Сизифа смо некако савладали, али нас је камен изненадио.
Чак ни компјутери не могу без тастера.
Понекад правда побеђује и нокаутом.
Пуцао је од зависти – у самоодбрани.
У нашој лутрији добитник се одређује између два извличања.
Вукосава Денчић

Ситне мисли

Не удаљавајте се много од себе. Изгубићете се.
Потражите себе – и тамо где сте мислили да вас нема.
Полетеће свако коме дате крила.
Ако сте на правом путу, свако време је право.
Највише хоће они који не знају – шта хоће.
Плитка памет не копа. Она поткопава.
Мало би тога било боље да није снаге воље.
Птице никада не заборављају места одакле су полетеле.
Најбоље је да вас изда сећање кад и пријатељи.
Само ако тражите радост, стићи ћете – на пут среће.
Док не изгубите пријатеља, не знате какав је непријатељ.
Пеко Лаличић

Дејан Палаковић

Да ли сте знали ...

– да је 14. марта обележено 130 година откако је обављен први телефонски разговор у Србији, свега седам година

након што је Александар Бел патентирао ову справу? Први разговор у нас десио се 1883. године у Београду, између министра војног Тихомиља Теше Николића, који је био у згради „Три листа дувана“ у Улици Милоша Великог, где је било смештено Географско одељење Министарства, и капетана Косте Радосављевића из касарне код Ботаничке баште.

– да је у Београду 1898, на првом спрату Коларчеве куће, инсталирана и пуштена у рад прва телефонска централа укупног капацитета 50 бројева? Од тога, 40 бројева је било резервисано за службене потребе и 10 за приватна лица, а први приватни телефонски број инсталиран је у дому новинара Љубе Бојовића, тадашњег уредника „Вечерњих новости“.

– да, заправо, није сасвим јасно ко је изумео први телефон, будући да су и Антонио Мауци, Јохан Филип Реис и Александар Грахам Бел кандидати за ову титулу? Ипак,

изум се званично приписује шкотском физичару Белу, али је резултат рада више научника.

– да је Томас Едисон предложио да „Hello“ буде позив који ће се користити приликом јављања на телефон? Увођењем првих телефонских централа „хало“ је постао стандард, а 1883. године је регистрован у Оксфордском енглеском речнику.

– да је бежични телефон изумео Тери Пул 1965. године, а да је први целуларни систем мобилне телефоније ушао у комерцијалну употребу још 1983. у Чикагу?

– да ће се до краја ове године на тржишту појавити ново „чудо“ из мобилне телефоније – провидни телефон? Компанија „Политрон“ је дизај-

нирала први провидни мобилни телефон на коме су видљиве само три ствари: камера, меморијска картица и плоча.

Доскоци

Нашим тајкунима нема ништа да се дода. Али, има шта да се одузме.

Не бирамо циљ. Ионако сваки промашимо.

Полупали смо лончиће. Зато сад једемо са казана.

Од оних којима гледамо кроз прсте не можемо око да отворимо.

Демократске промене су ми промениле живот. Не могу више да га препознам.

Код нас није више вест кад човек уједе пса. Криза чини своје.

Волим ритмичке инструменте. Зато ми је све отишло на добаш.

Осигурао сам свој живот. Послао сам децу у иностранство.

Кад ми будемо стигли у Европу, тамо више никога неће бити.

Лако је заденути за појас, кад имаш шта. **Раде Ђерговић**

Гледање и жмурење

Богатство комуницирања: са пенџера, преко пејџера до самих са собом.

Лакомислени су првенствено они што теже мисле.

Сукобљенима са самим собом уз сваку победу следи и пораз.

Личност? То је много више од дволичности.

Култура није од јуче. Ето зашто је скоројевићи имају мање.

Сваки нови дан је истовремено дан више и дан мање, зато сваки од њих заслужује вашу пуну пажњу.

Разлике у гледању често су последица разлика у жмурењу.

Празни људи су понекад најтежи.

Памет би требало употребљавати разумно, а разум паметно.

Отворите очи и видећете да има шта и да се чује.

Животна функција једина има доживотни мандат.

Слободан Дучић

Иљинг Гатали

Молим за реч

И пословице нису више као што су некад биле. Уместо „У вину је истина“, каже се „У млеку је истина“.

Жени не купујем књигу за 8. март. Довољно је што јој сваке вечери кад дођем из кафане причам бајке.

Не лежи нам изрека „Што на ум, то на друм“. Немамо ни умове ни друмове.

Лако ћу ја с Баба Мартом. Мене је средила Баба Мирка.

Кад изађем из самопослуге морам да пазим да ми ветар не однесе кесу с купљеном робом.

У свету је јефтинија храна него код нас. Појефтиниће и код нас кад постанемо свет.

Храна нам је најскупља у Европи, али не морамо да једемо. Можемо да пронађемо и неки други хоби. **Дејан Патаковић**